

**Tɔnɔ kɔlɔ Pooli na pɔpɔni o pa
ROM TIINƐ tun**
**Tɔnɔ kɔlɔ Pooli na pɔpɔni o
pa Rom tiinƐ tun na brɪ
dɪbam kɔlɔ tun mu tuntu**

Pooli deen pɔpɔni tɔnɔ kuntu o pa We nɔɔna balɔ na wɔ Rom ni tun mu. Nɔɔna badaara ya manɔ ba brɪ-ba We cɪga kam. Pooli nan lagɪ sɪ o dɪ yi ba te, sɪ o pa ba na baari mu, sɪ o laan daari o ke o vu yigə.

Tɔnɔ kuntu wɔni o brɪ o zaasum dim maama na yi te tun:

Nɔɔnu maama kɪ lwarum mu, yi We nan soe ba maama, kɔ na yi Zwifə naa dwi-ge tiinƐ dɪ. Ba maama wɔ wantɪ ba na cɪga We tee ni, dɪ ba na kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi Kriki wɔlɔ na tɪgɪ ba ŋwaanɪ tun. Kuntu nan yi We pɛeri mu. Wɔlɔ maama na kɪ o wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi tun wɔ na vɪm lwarum dɪ tɔni wɔni. Ba laan wɔ ta ŋwi dɪ ba Yuutu Zezi, yi We Joro kum zəni-ba (pɔɔrum 1-8).

Pooli ta ma brɪ Zwifə balɔ na vɪn Zezi dɪ zɪm maama tun wɔŋo. O brɪ ni ba bá wantɪ ba vɪn We manɔ maama, We zaani dim na wat wɔŋo maama tun ŋwaanɪ (pɔɔrum 9-11).

Kɔ nan na yi lele kuntu, We na kɪ dwi-ge tiinƐ maama lanyiranɪ te tun, kɔ manɔ sɪ ba kwe ba titɪ ba pa Zezi, sɪ ba taa ŋwi dɪ wɔ-pɔŋo, sɪ kɔ poli We wɔ (pɔɔrum 12-15).

Tɔnɔ kum tiim jəgə ni, Pooli brɪ ni o lagɪ sɪ o vu Rom mu, sɪ bantɔ dɪ laan wantɪ ba zən-o sɪ o

ke o vu Esupanyı. O laan ma daarı o jooŋı nɔɔna balu maama o na ye yi ba wu Rom ni tın (pɔɔrim 15-16).

¹ Amu Pooli wɔlu na yi Zezi Kriŋi gamba-sono tın mu pɔpɔni tɔnɔ kuntu. We mu kuri-ni si a taa yi Zezi tıntɔŋu, si a taa tɔɔli o kwɛr-ywɛŋɛ kam.

² Faŋa faŋa tın We maŋı Dı pa Dı niŋɔŋɛ bam mu pɔpɔni Dı tɔnɔ kum wɔni, ni Dı goni ni si Dı pa nɔɔna lwarı Dı kwɛr-ywɛŋɛ kam kuntu. ³⁻⁴ Dı kwɛrɛ kam kuntu nan yi Dı Bu wɔm taani mu, wɔlu na yi dıbam Yuutu Zezi Kriŋi tın. Wɔntu na jigi nabiinu tın, ba luŋ-o Pɛ Davididwi tiinɛ bam wɔni mu. We Jorokum nan wu o tee ni dı dam, yi ku brı ni o yi Baŋa-We Bu mu maŋa kalu o na bi o yaŋı tɔni tın. ⁵ Wɔntu ŋwaani mu We ki dıbam yu-yoŋo lanyıranı, yi Dı pa dı yi Zezi tıntɔŋna si dı vu dwi maama tiinɛ te dı pa ba se o kwɛr-ywɛŋɛ kam, si ba daarı ba ki ba wu-dıdva dıd-o, yi kuntu wu pa Zezi Kriŋi na zulu. ⁶ Abam dı tɔŋı á yi balu We na kuri si á taá yi Zezi Kriŋi nɔɔna tın mu.

⁷ A pɔpɔni a pa abam balu na wu Rom ni yi We soe abam yi Dı kuri abam si á taá yi Dı nɔɔna tın mu.

Dı Ko We dı dı Yuutu Zezi Kriŋi wu pa abam yazurɛ dı yu-yoŋo.

Pooli buŋı si o vu o na Rom tiinɛ bam

⁸ Dayigɛ woŋo yi, amu lagı a tɔŋı Zezi Kriŋi ŋwaani mu a ki a Yuutu We le abam maama ŋwaani, dı nɔɔna na te abam taani je maama ni á ki á wu-dıdva dı Zezi tın. ⁹ Amu yɛni a loori

Wε abam ηwaaɲi maɲa maama, yi Wε dɪɓ a na tɔɲi a paɪ dɪ a wɔ maama dɪ a na tɔɔɪ Dɪ Bu Zezi kwər-ywəɲə kam tɪn ye nɪ amɔ tɛ cɪga mɔ. ¹⁰ A ta yəni a loori-Dɪ sɪ Dɪ pa-nɪ cwəɲə, sɪ a laan wanɪ a ba abam tɛ. ¹¹ Abam fra tiini ya jɪɲi amɔ. A lagɪ sɪ a na abam, sɪ Wε Jorokɔm laan wanɪ kɔ tɔɲi amɔ kɔ zəni abam dɪ Wε-pɛɛrɪ dɪɓ na wó pa á zɪɲi lanyɪranɪ tɪn. ¹² A na lagɪ kɔɓ tɪn mɔ yi sɪ dɪ na baarɪ da-tee nɪ, dɪbam maama na jɪɲi wɔ-dɪɓɔ dɪ Zezi tɪn ηwaaɲi.

¹³ A ko-biə-ba, á taá ye nɪ a kwaanɪ kuni zanzan mɔ sɪ a na nɛ cwəɲə sɪ a ba a na abam, yi a daa ta wɔ nɛ cwəɲə dɪ zɪm maama. A lagɪ sɪ a ba sɪ a wanɪ a tɔɲi tɪtɔɲi dɪɓ na wó ja kuri tɪn mɔ abam tɪtarɪ nɪ, nɪ a na maɲi a kɪ tɛ dwi tiinə badonnə dɪ tɪtarɪ nɪ tɪn. ¹⁴ Kɔ yi fɪfɪɓn mɔ sɪ a tɔɔɪ Wε kwər-ywəɲə kam a brɪ nɔɔna maama, yi kɔ nyɪ nɪ jɪm mɔ tɛ a yuu nɪ, kɔ na yi balɔ yi na pɔɔrɪ, naa balɔ yi na wɔ pɔɔrɪ tɪn, dɪ swan tiinə dɪ balɔ na yəri kɔɓkɔɓ tɪn. ¹⁵ Kuntɔ ηwaaɲi mɔ amɔ tiini a lagɪ sɪ a ba a tɔɔɪ Wε kwər-ywəɲə kam a brɪ abam balɔ na wɔ Rom nɪ tɪn dɪ.

Wε kwər-ywəɲə kam na jɪɲi dam tɛ tɪn

¹⁶ Amɔ ba kwarɪ cavɪra sɪ a brɪ nɔɔna Wε kwər-ywəɲə kam. Taanɪ dɪm kuntɔ mɔ jɪɲi dam, yi Wε ma-dɪ Dɪ vrɪ nɔɔna balɔ maama na kɪ ba wɔ-dɪɓɔ dɪ Dɪ tɪn, kɔ puli dɪ Zwifəbam mɔ, yi kɔ laan ba kɔ wəli dwi-gɛtiinə dɪ da. ¹⁷ Wε kwər-ywəɲə kam mɔ brɪ nɔɔna Dɪ na wó pa ba na cɪga Dɪ tee nɪ tɛ tɪn. Kɔ maama nan zɪɲi ba na jɪɲi wɔ-dɪɓɔ dɪ Wε tɪn ηwaaɲi mɔ. Wε tɔnɔ kum

manj kɔ bɾi ni: «Wɔɔɔ maama na jigi ɔiga Wɛ tee ni tin mu yi wɔɔɔ na ki o wɔ-didɔa di DI tin, oó na ŋwɔɔ ɔiga ɔiga.»

Nabiinɔ maama na gɛ bura Wɛ tee ni te tin

¹⁸ Baŋa-Wɛ nan bɾi nɔɔna DI banɔ na zaŋɔ di ba ba lwarim di ba kɔm-lwaanɔ tum maama ŋwaanɔ. Ba na ki wo-lwaanɔ tin ŋwaanɔ mu pa ba yɛni ba ɔi ɔiga kam nɔɔna tee ni. ¹⁹ Wɛ nan vanj ba zwa, bɛŋwaanɔ DI manj DI pa nɔɔna cwɛŋɔ si ba lwarɔ DI ɔiga kam. Wɛ titi bɾi-ba DI ɔiga kam jaja yi ba wɔ sɛ. ²⁰ Nabiinɔ warɔ ba nai Baŋa-Wɛ di ba yiɔ. Kɔ nan na zigi DI na ki lɔgɔ baŋa tin, nabiinɔ sunɔ ba nai wɛɛnu tilɔ DI na ki tin. Kɔ ma pa ba wanɔ ba lwarɔ lanyɔranɔ ni DI yi Wɛ ɔiga ɔiga, yi DI jigi dam dilɔ na ba jigi tiim tin. Kuntɔ ŋwaanɔ nabiinɔ bá wanɔ ba na bura Wɛ tee ni di ba na wɔ sɛ-DI tin. ²¹ Ba manj ba ye Wɛ na yi wɔɔɔ tin, yi ba nan ba zuli-DI ni ba Wɛ, naa ba taa ki-DI le. Kɔ maa pa ba wɔɔɔŋa ti, yi ba bicara yam laan yi lim, yi ba yɛri wɔŋɔ kulɔ na lana tin. ²² Ba maa paɔ ba jigi swan mu, yi ba laan yi jwɛru. ²³ Ba ba sɛ si ba taa zuli Ŋwɔɔ Tu Baŋa-Wɛ, yi ba daari ba zuli wɛɛnu tilɔ ba titi na mɔɔni di ba jia tin. Wɛɛnu tum kuntɔ mu nyi di nabiinɔ balɔ na tu tin, di zunɔ di vara di tiga wo-vɛlu.

²⁴ Kuntɔ ŋwaanɔ mu Wɛ yagi-ba, si ba taa togi wo-yɔɔru tilɔ ba titi fra na zɔɔru tin. Ba maa yɛni ba ki wo-digiru, yi ba togi boorim kikiɔ yalɔ na yi ba cavura tin. ²⁵ Ba maa vin Wɛ ɔiga kam, yi ba daari ba togi vwan. Ba maa yɛni ba zuli wɛɛnu tilɔ Wɛ na ki tin, yi ba togi-ti ni ti yi Wɛ

mυ te. Ba daari ba yagi wɔlɔ titi na yi ti maama Kɛru tɪn. Wɔntu nan mɔ maɲi sɪ o jɔɲi zulɛ sɪ kɔ taa ve maɲa kalɔ na ba ti tɪn. Amina.

²⁶ Kɔntu ηwaanɪ mɔ Wɛ yagi-ba, yi ba kɪ wo-digiru kikiɛ yalɔ ba fra na zɔɔri yi ya jɪɟi cavura tɪn. Kaana ma yɛni ba yagi ba banna, yi ba daari ba tigi dɪ ba donnɛ kaana, nɪ baarɔ dɪ o kaanɪ na tigi daanɪ te tɪn. ²⁷ Kɔ yi kɔntu mɔ dɪ baara dɪ. Ba dɪ ba lagi kaana, yi ba daari ba pai ba fra zɔɔri ba donnɛ baara ba ma tigi dɪ ba, yi kɔ ya wɔ maɲi sɪ ba taa kɪ kɔntu. Baara yɛni ba kɪ cavura kɛnɛ yantɔ doɲ mɔ daanɪ, yi kɔ pa ba na cam dilɔ na maɲi dɪ ba lwarɪm kikiɛ yam tɪn.

²⁸ Nɔɔna bam kɔntu nan buɲi nɪ Wɛ ciɟa kam ba jɪɟi kuri mɔ sɪ ba taa jɪɟi-ka ba wɔbuɲa nɪ. Kɔntu ηwaanɪ mɔ Wɛ yagi-ba, sɪ ba taa tɔɟi ba wɔbuɲ-yɔɔrɔ tɪm kwaga, yi ba kɪ wɛɛnu tilɔ ba ya na wɔ maɲi sɪ ba kɪ tɪn. ²⁹ Ba wɔbuɲa maa su dɪ wo-balwaarɔ tilɔ na ba tɔɟi ciɟa kam cwɛɲɛ tɪn, dɪ kɛm-lwaanɔ dwi maama. Ba yi maa zɔ wɛɛnu zanzan. Ba tiini ba jɪɟi pu-sɪɲa, yi ba jɪɟi wɔ-gɔɔ. Ba ma lagi nɔɔna gɔm, yi ba kwɛri ba jaanɪ daanɪ, yi ba daari ba ganɪ ba donnɛ. Ba maa buɲi wo-balwaarɔ ba pai ba donnɛ, yi ba yi bɪbarɪ-nyɪna. ³⁰ Ba maa ηɔɔnɪ ba cɔɟi ba donnɛ yum. Ba maa culi Wɛ, yi ba twɪ ba donnɛ. Ba ta kwɛri ba yi banɪ-nyɪna, yi ba brɪ ba titi nɔɔna yigɛ nɪ. Ba ta ma tiini ba buɲi kɛm-balwaarɔ wɔbuɲa, yi ba ba nɪɟi ba tiinɛ balɔ na luɟi-ba tɪn. ³¹ Ba yɛri kɔlɔ na wɔ maɲi tɪn. Ba maa jɪɟi niɛ yale yale. Ba ma ba soe ba donnɛ, yi ba ba jɪɟi ba ηwanɲa dɪ. ³² Ba nan maɲi ba ye

Wε kwærə kam na bri kulɔ, nɪ balɔ na kɪ kəm-balwaarɔ tuntu doŋ tɪn maŋɪ sɪ ba tɪ mu. Nan dɪ kuntu dɪ, ba ta yəni ba kɪ-tɪ mu, yɪ ba tɛ dɪ balɔ na kɪ lwarɪm tɪn dɪ, nɪ kɔ lana.

2

Wε tɔgɪ cɪga mu DI maa di nabiinə sariya

¹ Nmu wɔlɔ na co n donnə tɪn, kɔ yɪ nmu titɪ mu n coə, bɛŋwaanɪ nmu titɪ dɪ kɪ wo-lwaanɔ tum kuntu doŋ mu. Kuntu tɪn, n bá wanɪ n na bura Wε tee nɪ. ² Dí nan ye nɪ Wε wó di nɔɔna balɔ na kɪ wo-lwaanɔ tum kuntu doŋ tɪn taanɪ dɪ cɪga mu. ³ Nmu wɔlɔ na co n donnə kikiə yɪ nmu titɪ dɪ kɪ-ya mu tɪn, kuntu nmu buŋɪ nɪ nɪ wanɪ n lu Wε sariya yam wɔnɪ mu na? ⁴ Wε nan tiini DI jɪgɪ nɔɔna ŋwanɔ dɪ ban-pɔnɔ dɪ wɔ-zuru. Nmu nan paɪ wəənu tum kuntu yɪ kafe mu na? Ta n ye nɪ, Wε na jɪgɪ nmu ŋwanɔ tɪn, kɔ yɪ sɪ kɔ pa nmu wanɪ n ləni n wɔ mu n yagɪ kəm-balwaarɔ.

⁵ Nmu nan tiini n kɔ n bɪcarɪ mu yɪ n vɪn sɪ n ləni n wɔ. Kuntu mu wó pa n cam dɪm tiini dɪ puli dɛ dɪm Wε na wó ba Dɪ bri Dɪ ban-zɔŋɔ kum yɪ Dɪ daari Dɪ di nabiinə sariya dɪ cɪga tɪn. ⁶ Wε laan wó pa nɔɔnɔ maama na o nyɪm sɪ kɔ maŋɪ dɪ o titɔŋa yam na yɪ te tɪn. ⁷ Nɔɔna badaara yəni ba vɔ ba wɔrɔ mu yɪ ba kɪ wo-laarɔ, sɪ kɔ pa ba na paari dɪ zulə dɪ ŋwɪa kalɔ na ba cɔgɪ tɪn Wε tee nɪ. Wε nan wó pa bantɔ ŋwɪa kalɔ na ba ti tɪn. ⁸ Nɔɔna badaara nan wɔra ba na lagi bam titɪ yɪranɪ zənə mu. Ba maa vɪn Wε cɪga kam, yɪ ba daari ba tɔgɪ wo-balwaarɔ kənə. Wε cam dɪm dɪ Dɪ ban-zɔŋɔ kum nan wó ba bantɔ banɔ.

⁹ Nabiiñə balu maama na ki wo-balwaarv tun wó na yaara dı cam, kv na puli dı Zwifə bam, sı kv vu kv yi dwi-ge tiinə dı. ¹⁰ Kv daari, balu maama na ki kəm-laarv tun, Wε wó pa-ba paari dı zulə dı ywəəni, kv na puli dı Zwifə bam sı kv vu kv yi dwi-ge tiinə dı. ¹¹ Beñwaanı Wε tɔgi cıga mu dı Dı na ki nɔɔna maama te tun, sı Dı ba kuri-ba daanı.

¹² Balu na ki lwarım yi ba yəri Wε cullu tılv Dı na ki Moyisijıña nı tun, baá cɔgi mu yi kv dai Dı cullu tım ηwaanı. Kv daari, balu na ye Wε cullu tım na ki ba cɔgi, Wε wó tɔgi Dı cullu tım kuntu ηwaanı mu Dı ma di ba taanı. ¹³ Beñwaanı, kv dai nɔɔna balu na cəgi Wε cullu tım tun mu wó na cıga Dı tee nı, kv yi balu na se ba ki Dı cullu tım na wı te tun mu wó na cıga Dı tee nı. ¹⁴ Dwi-ge tiinə bam nan yəri Wε cullu tım sı ba taa tɔgi-tı. Ba titı wubıña nan na paı ba tɔgi cıga kalv Wε cullu tım na brı tun, kv brı nı ba manı ba ye kulv na manı sı ba taa ki tun mu, yi Wε cullu tım ta təri ba tee nı. ¹⁵ Ba titıña yam brı nı cıga kalv Wε cullu tım na brı tun tigi ba bıcara nı. Ba wubıña na paı ba tɔgi cwəñə kalv tun dı brı nı kv yi cıga mu, beñwaanı ba wubıña wai ya brı-ba nı ba ki ba cɔgi, naa ya brı-ba nı ba jıgi cıga. ¹⁶ Kuv ta yi kuntu mu Wε sarıya de dım nı. Baña-Wε wó da Zezi Krisi ηwaanı Dı burı nɔɔna maama wubıña yalv na səgi tun, nı amv na brı Wε kwər-ywəñə kam te tun.

Wɔɔ mu yi Zwifu cıga cıga Wε yigə nı?

¹⁷ Kv daari nmv wulv na brı n titı nı n yi Zwifu tun, nmv yəni n dalı Wε cullu tım yıra nı mu, yi

n ki tura di n We toga kam. ¹⁸ Nmυ maŋi n ye We wobuŋa na lagi si n ki kulυ tin. Nmυ na zaasi We cullu tum tin mu pe n lwarι woŋo kulυ na yi cιga tin. ¹⁹ Nmυ buŋi ni n jigi We pooni mu n pai balυ ta na wυ lim wυni tin, yi n nyi di lilwe vaŋuυ na lagi si o pa nɔɔna togi cwəŋə te tin. ²⁰ Nmυ maa n buŋi ni n jigi cwəŋə si n bri balυ na ba jigi yəno tin, si n daari n zaasi balυ wobuŋa ta na wυ biɔi tin. We cullu tum na bri-m cιga di yəno maama tin mu pai n buŋi kuntu. ²¹ Nmυ nan na yəni n zaasi n donnə tin, bεε mu ki yi n ba zaasi n titi? Nmυ yəni n bri nɔɔna ni ba yi taa ŋona, yi nmυ titi ŋoni mu. ²² N te ni ba yi ki boorim, yi nmυ titi boori mu. Nmυ culi jwəŋə, yi n laan daari n di nyɔɔri ya baŋa ni. ²³ Nmυ jigi tura di We na ki DI cullu tum n juŋa ni tin, yi n laan daari n ki n cɔgi We yiri di n na ba se DI cullu tum na bri te tin. ²⁴ Ku puɔpuɔi We tɔnɔ kum wυni ku wι: «Ku yi abam Zwifə bam kikiə ŋwaani mu pai dwi-ge tiinə ŋɔɔni ba cɔgi We yiri.»

²⁵ Abam yəni á goni á bəkəri si ku bri ni á yi We nɔɔna mu. Á nan na kwaanι á se We cullu tum, á bəkəriɔnim dum jigi kuri. Ku daari, á na cɔgi We cullu tum, á bəkəri sim gwəŋə yi kafe mu. ²⁶ Dwi-ge tiinə nan ba goni ba bəkəri. Ba wυ nɔɔnu didua nan na togi cιga kalυ We cullu tum na bri tin, kuntu tu nyi di wυlυ na goni si ku bri ni o yi We nɔɔnu tin mu. ²⁷ Dwi-ge tiinə wó bri ni abam Zwifə bam ba jigi bura. Beŋwaani á jigi We cullu tɔnɔ kum á juŋa ni, yi á goni á bəkəri. Nan di ku di, á ta yəni á cɔgi We cullu tum mu. Bantu nan ba goni ba bəkəri, yi ba nan

tɔgɪ Wɛ cullu tɪm.

²⁸ Kɔ daɪ wɔɓɔ na brɪ o tɪtɪ nɪ o yɪ Zwifu tɪn mɔ sɪnɪ o yɪ Zwifu cɪgɔ cɪgɔ Wɛ yɪgə nɪ. Kɔ nan ta daɪ nɪ wɔɓɔ na gonɪ tɪn mɔ sɪnɪ o yɪ Wɛ nɔɔnɔ. ²⁹ Wɛ yɪgə nɪ, Zwifu cɪgɔ cɪgɔ yɪ wɔɓɔ Wɛ na ləni o bɪcarɪ tɪn mɔ. Wɔɓɔ bɪcarɪ na fɔgɪ dɪ kwe tɪn mɔ nyɪ dɪ o gonɪ mɔ cɪgɔ cɪgɔ. Wɛ cullu tɔnɔ kɔm bá wani kɔ kwe nɔɔnɔ bɪcarɪ, kɔ nan yɪ Wɛ Jorokum mɔ wai kɔ kwe nɔɔnɔ bɪcarɪ. Nɔɔnɔ wɔntɔ doŋ nai zulə Wɛ tee nɪ mɔ, sɪ kɔ daɪ nabiinə tee nɪ.

3

Zwifu dwe dwi-ge tu Wɛ yɪgə nɪ na?

¹ Zwifə nan jɪgɪ yu-yoŋo ba dwe dwi-geɪinə na? Zwifə na gonɪ ba bəkəritɪn, kɔ jɪgɪ zənə kɔ pa-ba na? ² Eɛn, kɔ tiini kɔ jɪgɪ kuri. Bɛŋwaanɪ dayigə tɪn, Zwifə bam mɔ yɪ balɔ Wɛ na kwe DI ni-bitarɪ sɪm DI kɪ ba jɪŋa nɪ tɪn. ³ Ba badaara nan wɔ kɪ ba wɔ-dɪdɔa dɪ Wɛ. Kɔntɔ nan bá wani kɔ pa Wɛ kwanɪ DI ni-taanɪ dɪm. ⁴ Nɔɔna maama na maŋɪ ba yɪ vwa-nyɪna, Wɛ ta yɪ cɪgɔ tu mɔ. Kɔ pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ kɔ wɪ:

«Nmɔ Wɛ jɪgɪ cɪgɔ

dɪ nmɔ na ŋɔɔnɪ taanɪ dɪɓ maama tɪn.

Nɔɔna na maŋɪ ba co nmɔ dɪ,

nmɔ ta yɪ cɪgɔ tu mɔ.»

⁵ Kɔntɔ ŋwaanɪ, dɪbam na kɪ lwarɪm dɪɓ tɪn ta na brɪ nɪ Wɛ yɪ cɪgɔ tu mɔ, dɪ wó ta nɪ bɛɛ? Kɔntɔ wó pa nɔɔna taa tɛ nɪ, Wɛ na pɛ ba na cam ba lwarɪm ŋwaanɪ tɪn, DI wɔ kɪ cɪgɔ na? ⁶ Kɔ nan daɪ kɔntɔ. Wɛ ya na daɪ cɪgɔ tu, DI wó kɪ ta mɔ DI dɪ nabiinə taanɪ? ⁷ Nɔɔna ta wai ba tɛ

ba wɪ: «Amɔ na yəni a fɔ vwan tɪn, kɔ pɛ nɔɔna lwarɪ jaja nɪ Wɛ tiini Dɪ yɪ cɪga tu, yɪ Dɪ na zulə kɔ ɲwaanɪ. Kɔ na yɪ kɔntɔ, bɛɛ mɔ yɪ a maɲɪ sɪ a na cam a kəm-balwaarɔ tum ɲwaanɪ?» ⁸ Kɔntɔ ya na yɪ cɪga, dɪ ya wɔ wani dɪ ta dɪ wɪ: «Pa-na dɪ taá tuɲɪ lwarɪm, sɪ kɔv ja lanyɪranɪ kɔ ba.» Nɔɔna badonnə yəni ba fɔ vwan ba pa amɔ ba wɪ, amɔ tɛ kɔntɔ don mɔ. Ba nan lagi sɪ ba cɔgɪ amɔ yɪrɪ mɔ. Ba nan wɔ na cɔgɪm sɪ kɔ maɲɪ dɪ ba tɪtɔɲa na yɪ te tɪn.

Nɔɔn-nɔɔnɔ tərə o na jɪgɪ cɪga Wɛ yigə nɪ

⁹ Kɔ brɪ nɪ dɪbam Zwifə bam garɪ dwi-gɛtiinə bam mɔ na? Awo. A ya maɲɪ a ta nɪ nɔɔna maama wɔ lwarɪm gambɛɛm wɔnɪ mɔ, kɔ na yɪ Zwifə naa dwi-gɛ tiinə bam dɪ, ¹⁰ nɪ kɔ na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ kɔ wɪ:

«Nɔɔn-nɔɔnɔ tərə o na jɪgɪ cɪga Wɛ yigə nɪ,
dɪ nɔɔnɔ dɪdɔa dɪ.

¹¹ Nɔɔn-nɔɔnɔ tərə o na ye kɔlɔ na maɲɪ tɪn.

Nɔɔn-nɔɔnɔ tərə o na lagi sɪ o lwarɪ Wɛ.

¹² Ba maama mɛ ba kwaga mɔ ba ya Wɛ,
yɪ ba maama tusi.

Nɔɔn-nɔɔnɔ tərə o na kɪ lanyɪranɪ,
dɪ nɔɔnɔ dɪdɔa dɪ.

¹³ Ba niə maa ɲɔɔrɪ nɪ yibeelə niə na pɔrɪ te tɪn.
Ba maa mai ba dindəlɪmə ba ma ganɪ daanɪ.
Ba niə ma cana nɪ bɪsankwɪ na jɪgɪ vɪan sɪ gɔv
nɔɔna te tɪn.

¹⁴ Ba maa soolɪ wo-balwaarɔ ba pa nɔɔna.

¹⁵ Ba ma tiini ba durɪ lɪla ba ve ba gɔv nɔɔna.

¹⁶ Ba na dɛ jəgə kalɔ maama tɪn,
ba yəni ba cɔgɪ wəənu mɔ yɪ ba ta yaarɪ nɔɔna
zanzan.

17 Ba maa yəri ywəəni cwəŋə sɪ ba tɔɣɪ.

18 Ba maa brɪ ba ba kwarɪ Wɛ.»

19 Dɪ nan ye nɪ kʊɫʊ maama Wɛ cullu tɔŋɔ kʊm na brɪ tɪn, kʊ pʊpʊnɪ kʊ pa balʊ cullu tɪm na te-ba tɪn mʊ. Kʊntʊ ŋwaanɪ, nabiinə maama wó ba ba zɪɣɪ Wɛ yigə nɪ sɪ Dɪ di ba taanɪ, yɪ ba wʊɫʊwʊɫʊ bá wanɪ o ni o purɪ sɪ o ma ŋɔɔnɪ o jonɪ o tɪtɪ. 20 Nɔɔn-nɔɔnʊ bá wanɪ o na cɪɣa Wɛ tee nɪ, o na tɔɣɪ Dɪ cullu tɪm tɪn ŋwaanɪ. Wɛ cullu tɪm nan paɪ nabiinə mʊ lwarɪ nɪ ba kɪ ba tʊsi.

Dɪ na wó na cɪɣa Wɛ tee nɪ te tɪn

21 Wɛ laan nan pɛ dɪ lwarɪ Dɪ na paɪ nɔɔna na cɪɣa Dɪ tee nɪ te tɪn, yɪ kʊ wʊ zɪɣɪ cullu tɔɣɪm baŋa nɪ. Wɛ cullu tɔŋɔ kʊm dɪ Wɛ niɔŋŋə bam dɪ nan manɪ ba brɪ cwəŋə kam kʊntʊ. 22 Kʊ nan yɪ nɔɔna na kɪ ba wʊ-dɪdʊba dɪ Zezi Kriɪ tɪn ŋwaanɪ mʊ Wɛ paɪ ba na cɪɣa Dɪ tee nɪ. Balʊ maama na kɪ ba wʊ-dɪdʊba dɪ Zezi Kriɪ tɪn wó na cɪɣa Wɛ tee nɪ, beŋwaanɪ nɔɔna maama yɪ bɪdʊwɪ mʊ Wɛ yigə nɪ. 23 Nabiinə maama kɪ lwarɪm mʊ yɪ ba daa wʊ manɪ dɪ Wɛ paarɪ dɪm. 24 Wɛ nan paɪ nɔɔna na cɪɣa Dɪ tee nɪ zaanɪ mʊ, Zezi Kriɪ na ŋwɪ ba lwarɪm jɪnɪ o ma jonɪ-ba tɪn ŋwaanɪ. Wɛ paɪ nɔɔna Dɪ zaanɪ dɪm kafe mʊ. 25 Dɪ ma pa Zezi ba o ji kaanɪm. O jana kam nunɪ ka ma vrɪ nɔɔna ba lwarɪm wʊnɪ, dɪ ba na kɪ ba wʊ-dɪdʊba dɪd-o tɪn ŋwaanɪ. Wɛ kɪ kʊntʊ mʊ sɪ kʊ brɪ nɪ Dɪ yɪ cɪɣa tu mʊ. Faŋa faŋa tɪn, Wɛ dɛɛn kɪ wʊ-zuru mʊ yɪ Dɪ wʊ vanɪ balʊ na kɪ lwarɪm tɪn zwa. 26 Kʊ daarɪ lele kʊntʊ Wɛ pɛ dɪ lwarɪ nɪ Dɪ yɪ cɪɣa tu, dɪ Dɪ na jonɪ nɔɔna ba lwarɪm

wonu tun. Kuntu maa bri ni We jigi ciga, yi DI ta pai balu maama na ki ba wu-didva di Zezi tun di ta na ciga DI tee ni.

²⁷ Ku na yi kuntu, di wo magi di nyonna bee bana ni mu? Kulukulu tara. Benwaani, ku dai di na togu We cullu tum tun mu pe di na ciga, ku yi di na se di ki di wu-didva di Zezi tun nwaani mu. ²⁸ Benwaani di ye ni nonna wo na ciga We tee ni di ba na ki ba wu-didva di DI tun mu, si ku dai cullu tum togum nwaani. ²⁹ Bana-We yi Zwifa bam yirani We mu na? DI dai dwi-ge tiine bam di We na? Een, DI yi nabiine maama We mu. ³⁰ We yi didva mu. Zwifa bam na ki ba wu-didva di DI, DI wo pa ba na ciga DI tee ni. Dwi-ge tiine bam di nan na ki ba wu-didva di DI, DI wo pa ba di na ciga DI tee ni. ³¹ Kuntu nan ba lagi ku ta ni di na ki di wu-didva di We tun, DI cullu tum daa ba jigi kuri. Di na ki di wu-didva di We te tun laan pai DI cullu tum tiini ti jigi kuri mu.

4

Abraham na ki o wu-didva di We yi o na ciga DI tee ni te tin

¹ A pa di nii di nabaaru Abrahamdeen na yi te yi o na ciga We tee ni tun. ² We ya na pe-o ciga o na ki kam-laru tun nwaani mu, o ya wo ta jigi wono si o magi o nyonu ku bana ni. O nan ba jigi wono si o magi o nyonu We yiga ni. ³ We tono kum nan bri dibam ku wi: «Abraham ki o wu-didva di We, yi We pa o na ciga ku nwaani.» ⁴ Ku nan na yi nono na tunti tuntu, o man si o joni o nwuru mu o tuntu dum nwaani, kuntu

nan dai pɛɛri mu o jonɪ. ⁵ Ku daari nɔɔnu wɔlu na ki o wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ, yɪ o ba tɪgɪ kɛm-laaru tɪlu o na ki tɪn, Wɛ wɔ pa kuntu tu na cɪga dɪ o na ki o wɔ-dɪdɔba dɪ Dɪ tɪn ɲwaanɪ. Wɛ mu yɪ wɔlu na yagɪ nɔn-balwaarɔ lwarɪm Dɪ ma cɛ-ba yɪ Dɪ pa ba na cɪga Dɪ tee nɪ tɪn. ⁶ Pɛ Davididɪ maɲɪ o ta kuntu don mu. O dɛɛn tagɪ o wɪ, nɔɔnu wɔlu Wɛ na pɛ o na cɪga yɪ ku dai o kɛm-laaru ɲwaanɪ tɪn yɪ yu-yoɲo tu mu. ⁷ Davidi maa wɪ: «Balɔ Wɛ na yagɪ ba wo-balwaarɔ Dɪ ma cɛ-ba tɪn jɪgɪ yu-yoɲo,
Dɪ na saari ba lwarɪm dɪm tɪn ɲwaanɪ.

⁸ Nɔɔnu wɔlu na ki lwarɪm yɪ Wɛ yagɪ Dɪ ma cɛ-o yɪ Dɪ daa ba ki-dɪ Dɪ bɪcarɪ nɪ tɪn jɪgɪ yu-yoɲo.»

⁹ Davidi na ɲɔɔnɪ wɔpolo taanɪ dɪm kuntu tɪn, o ɲɔɔnɪ balɔ na goni ba bɛkɛritɪn yɪranɪ ɲwaanɪ mu na? Aye. O ɲɔɔnɪ balɔ na ba goni ba bɛkɛri tɪn dɪ ɲwaanɪ mu. Dɪ maɲɪ dɪ lwarɪ nɪ: «Abraham ki o wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ mu, yɪ Wɛ pa o na cɪga ku ɲwaanɪ.» ¹⁰ Wɛ na pɛ o na cɪga Dɪ tee nɪ kuntu tɪn, ku yɪ maɲa kalɔ o na goni tɪn mu na? Awo, ku yɪ o ta na wɔ goni maɲa kalɔ tɪn mu. ¹¹ Ku yɪ ku kwaga nɪ mu Wɛ pɛ o go sɪ ku taa yɪ maana ku brɪ nɪ, Wɛ maɲɪ Dɪ pa o na cɪga o na ki o wɔ-dɪdɔba dɪ Dɪ tɪn ɲwaanɪ, ku loori o na wɔ go tɪn. Kuntu, balɔ maama dɪ na wɔ goni yɪ ba ki ba wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ yɪ ku pa ba na cɪga Dɪ tee nɪ tɪn, ba dɪ yɪ Abraham dwi tiinɛ cɪga cɪga mu. ¹² Balɔ maama dɪ na goni yɪ ba ki ba wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ tɪn yɪ Abraham dwi tiinɛ mu, yɪ ku nan dai ba na goni tɪn yɪranɪ mɔ ɲwaanɪ, ku yɪ ba na ki ba wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ tɪn ɲwaanɪ

mu, ni Abraham deen na ki o wo-didva di We ku loori o na wó go maɲa kalu tin.

We goni DI ni di Abraham, o na ki o wo-didva di DI tin ηwaanu mu

¹³ Ku dai Abrahamna togi We cullu tim tin ηwaanu mu pe We go DI ni di Abraham di o dwi tiinə bam. Ku nan yi Abraham na ki o wo-didva di We yi o na ciga DI tee ni tin ηwaanu mu pe We go ni DI wɪ, DI wó pa o ba o taa te lugu kum.

¹⁴ Ku nan ya na yi balu na togi cullu tim tin mu wó ba ba taa te lugu kum, dí na ki dí wo-didva di We te tin ya daa ba jigi kuri, yi We ni-gonim dum di ya wó ji kafe mu. ¹⁵ We cullu tim vɔn mu pai DI banu zanɪ di nɔɔna, ba na cɔgi-ti tin ηwaanu. Cullu nan na tərə, nɔɔna bá wanu ba cɔgi-ti.

¹⁶ Kuntu, dí lwaru ni ku yi Abraham na ki o wo-didva di We tin ηwaanu mu pe We go ni did-o, si ku taa yi zaanu peeri. Kuntu tin, Abraham dwi tiinə bam maama wó sunu ba na wo-laaru tɪlu We na goni ni si DI pa-ba tin. Ku dai balu na togi We cullu tim tin yiranu mu wó na-ti, ku yi balu di na ki ba wo-didva di We ni Abraham di deen na ki te tin mu. Kuntu ηwaanu dibam maama wó wanu dí bəɲi Abraham ni dí nabaaru. ¹⁷ We deen tagi di Abraham DI wɪ: «Amu goni a ni si a pa n ji dwi zanzan nabaaru mu.» Abraham na ki o wo-didva di We tin, o sunu o ji dí nabaaru We yigə ni. Ku yi We dintu mu bi nɔɔna DI pa ba yagi tɔɔni, yi DI pa wono maama ki maɲa kalu kulukulu ya ta na tərə tin. ¹⁸ We deen na tagi di Abraham DI wɪ o dwi wó puli tin, Abraham ya

yəri Wε na wó kɪ te Dɪ kɪ kɔntɔ. Dɪ kɔntɔ dɪ, o ta jɪgɪ tɪna lanyɪranɪ, yɪ o kɪ o wɔ-dɪdɔva dɪ Wε. Kɔntɔ ma pa o sɪnɪ o jɪ dwi zanzan nabaaru, nɪnɛɛnɪ Wε na tagɪ nɪ o dwi dɪm wó puli te tɪn.

¹⁹ Abraham dɛɛn na gɛ fɪn sɪ o yɪ bɪna bi tɪn, o ma na nɪ o tiini o kwɪn zanzan, o daa bá wanɪ bu o lɔ. O ma na nɪ o kaanɪ Sara dɪ kwɪn zanzan o kɛ lɔra. Dɪ kɔntɔ maama o dɛɛn ta kɪ o wɔ-dɪdɔva mɔ dɪ Wε.

²⁰ O maa ba jɪgɪ bɔbwea dɪ Wε na goni Dɪ ni sɪ Dɪ pa-o kɔlɔ tɪn. O na kɪ o wɔ-dɪdɔva dɪ Wε tɪn, kɔ paɪ o zɪgɪ kəŋkəŋ, yɪ kɔ pa Wε na zulə.

²¹ O maa sɪnɪ o ye lanyɪranɪ nɪ, Wε wó wanɪ Dɪ kɪ kɔlɔ Dɪ na goni Dɪ ni sɪ Dɪ kɪ tɪn.

²² Kɔ yɪ kɔntɔ ŋwaanɪ mɔ kɔ pɔpɔnɪ kɔ wɪ: «Wε ma pa o na cɪga dɪ o na kɪ o wɔ-dɪdɔva dɪ Dɪ tɪn ŋwaanɪ.»

²³ Kɔ nan na pɔpɔnɪ kɔ wɪ: «Wε ma pa o na cɪga» tɪn, kɔ daɪ Abraham yɪranɪ ŋwaanɪ mɔ kɔ pɔpɔnɪ kɔntɔ.

²⁴ Kɔ pɔpɔnɪ dɪbam dɪ ŋwaanɪ mɔ. Bɛŋwaanɪ Wε wó pa dɪbam dɪ na cɪga Dɪ tee nɪ, dɪ dí na kɪ dí wɔ-dɪdɔva dɪ Dɪ tɪn ŋwaanɪ. Dɪntɔ mɔ bi dí Yuutu Zezi Dɪ pa o yagɪ tɔbɔnɪ.

²⁵ Wε nan mɔ kɪ Zezi nabiinə jɪŋa nɪ Dɪ pa o tɪ dɪbam lwarɪm ŋwaanɪ. Dɪ ma daari Dɪ bi-o Dɪ pa o yagɪ tɔbɔnɪ o joori o na ŋwɪa, sɪ kɔ pa dí na cɪga Dɪ tee nɪ.

5

Zezi na fɔgɪ dɪbam dɪ Wε daanɪ te tɪn

¹ Dí na kɪ dí wɔ-dɪdɔva dɪ Zezi tɪn mɔ pɛ dí na cɪga Wε tee nɪ. Kɔntɔ, dɪbam dɪ Wε fɔgɪ daanɪ dí Yuutu Zezi Krisi ŋwaanɪ mɔ.

² Zezi mɔ pɛ dɪbam yɪ Wε yigə, yɪ Wε kɪ dɪbam yu-yoŋo dí na

kɪ dí wɔ-dɪdʋa dɪd-o tɪn ŋwaanɪ. Kuntɔ tɪn, dí jɪgɪ tɪna nɪ dí wó na paari-zulə Wɛ tee nɪ, yɪ kɔ paɪ dɪbam jɪgɪ wɔpɔlo lanyɪranɪ. ³ Dí nan ta jɪgɪ wɔpɔlo dí yaara yam wɔnɪ, bɛŋwaanɪ dí ye nɪ yaara wai ya paɪ dí fɔgɪ dí zɪgɪ dɪ pu-dɪa. ⁴ Dí pu-dɪa kam yaara yam wɔnɪ tɪn laan maa pa dí zɪgɪ kəŋkəŋ maŋɪm wɔnɪ. Dí na zɪgɪ kəŋkəŋ maŋɪm wɔnɪ tɪn laan maa pa dí jɪgɪ tɪna Wɛ tee nɪ. ⁵ Dí na jɪgɪ tɪna kuntɔ tɪn, kɔ bá pa dí na dí cavura, bɛŋwaanɪ Wɛ tiini Dɪ kɪ Dɪ sono dɪbam bɪcara nɪ, dɪ Dɪ na pɛ Dɪ Jorokɔm wɔ dɪbam wɔnɪ tɪn.

⁶ Dɪbam na bwənə yɪ dí warɪ dí jonɪ dí titɪ tɪn, mɔ Zezi Krisi tɪga o ma vrɪ dɪbam na yɪ nɔn-balwaarɔ tɪn, maŋa kalɔ Wɛ wɔbɔŋa na lagɪ tɪn. ⁷ Kɔ cana sɪ nɔɔnɔ sɛ o tɪ o donŋ ŋwaanɪ, dɪ o na wó tɪ wɔlɔ ŋwaanɪ tɪn na maŋɪ o yɪ cɪga tu te dɪ. Kɔ nan wai kɔ kɪ sɪ nɔɔnɔ bá kwarɪ fɔbɔnɪ sɪ o tɪ nɔn-ŋɔm ŋwaanɪ. ⁸ Kɔ nan na yɪ Baŋa-Wɛ, dɪntɔ brɪ dɪbam Dɪ na tiini Dɪ soe dɪbam te tɪn, dɪ Dɪ na pɛ Zezi Krisi ba o tɪ dɪbam ŋwaanɪ maŋa kalɔ dí ya ta na yɪ lwarɪm kərə tɪn. ⁹ Zezi na tɪga yɪ o jana kam nunɪ tɪn mɔ pɛ dí na cɪga Wɛ tee nɪ. Kɔ nan na dwe dɪdɪ tɪn, o laan wó jonɪ dɪbam Wɛ ban-zɔŋɔ kɔm wɔnɪ. ¹⁰ Dɪbam ya yɪ Wɛ dɔna mɔ. Dɪ Bu wɔm tɔbɔnɪ dɪm nan mɔ pɛ dɪbam dɪ Wɛ fɔgɪ daanɪ. Kɔ nan na dwe dɪdɪ, dɪbam laan na jɪgɪ Wɛ nɔɔna tɪn, Dɪ Bu wɔm wó vrɪ dɪbam, o na joori o bi o yagɪ tɔbɔnɪ tɪn ŋwaanɪ. ¹¹ Kɔlɔ ta na wəli da tɪn, dí jɪgɪ wɔpɔlo lanyɪranɪ dɪ Wɛ, dɪ dí Yuutu Zezi Krisi na pɛ dɪbam dɪ Wɛ fɔgɪ daanɪ tɪn ŋwaanɪ.

Adam na vɪn Wɛ ni tɪn mɔ pɛ tɔbɔnɪ ba, Zezi

maa ja ηwɔa o ba

¹² Nabiinu didɔa ηwaani mu pe lwarim ba lugu bana, yi lwarim di ja tɔɔni di wɛli da di ba. Kuntu tin, nabiinɔ maama manɔ si ba ti mu, ba maama na ki lwarim tin ηwaani. ¹³ Ku na wɔ loori si We ki DI cullu tum DI nɔɔna bam jɔna ni tin, di lwarim manɔ di wɔ lugu bana ni mu. Cullu tum nan ya ta na tɔrɔ tin, We ba jeeli nɔɔna lwarim. ¹⁴ Ku na zigɔ Adammanɔ kam ni si ku vu ku yi Moyisi manɔ kam tin, tɔɔni ya manɔ di wɔra mu yi di wai nabiinɔ. Di maa wai balɔ di na ki ba tusi, yi ku dai ni Adam deen na ki lwarim o vin We ni te tin.

Adam nan brɔ dibam Zezi na lagɔ o ba tin nyinyugɔ mu. ¹⁵ Ba nan dai bidwi. Beηwaani Adam deen na ki lwarim dilɔ tin dai bidwi di We na pe dibam peeri dilɔ zaani tin. Nabiinu didɔa kam kuntu lwarim dim ηwaani mu pe nɔɔna zanzan ti. We zaani dim nan dwe kuntu, yi DI tɔɔni nabiinu didɔa, wuntu mu yi Zezi Kriɔi, si o ki nɔɔna zanzan yu-yoŋo ku ja gaali. ¹⁶ We na pe peeri dim nɔɔna zaani kuntu tin, ku dai bidwi ni Adam na ki lwarim te tin. Wuntu na ki lwarim o vin We ni bidwi tin mu pe We di nɔɔna sariya. Ku daari nɔɔna zanzan na ki ba tusi tin, We peeri dim nan pe ba lwarim zanzan ti yi ba na cigɔ DI tee ni. ¹⁷ Nabiinu didɔa kam lwarim ηwaani mu pe tɔɔni tɔgɔ da di jaani nɔɔna. Ku nan na dwe didi tin, balɔ maama We na ki-ba yu-yoŋo ku ja gaali, yi DI kwɛri DI pa ba na cigɔ DI tee ni tin, mu wɔ ta ηwi We paari dim wɔni nabiinu didɔa wɔlɔ na yi Zezi Kriɔi tin ηwaani.

¹⁸ Dɔi nan lwarɔ ni Adam na ki o tusi bidwi tin

mu pe nabiinə maama na cɔgum We tee ni. Zezi Kriſi yiranu kəm-laa kum di nan mu pe nɔɔna na ciga yi ba jigi ŋwɔa We tee ni. ¹⁹ Nabiinu diduɔa kam na vɛn We ni dum tin mu pe nɔɔna zanzan yi lwarim kərə. Nɔɔnu diduɔa kam na yi Zezi Kriſi tin nan na se We ni tin di wɔ pa nɔɔna zanzan na ciga We tee ni.

²⁰ We deen ki DI cullu tum nɔɔna jɛna ni, si ku pa lwarim fɔgi di puli. Lwarim nan na puli kuntu tin, We na ki nɔɔna zaanu te tin wɔ tiini ku puli zanzan ku dwəni. ²¹ Kuntu tin, lwarim tɔgi tɔnu ŋwaanu mu di maa te nɔɔna. We zaanu dum nan tɔgi DI na pai nɔɔna ciga te tin ŋwaanu mu di maa di paari nɔɔna titari ni, si ba taa jigi ŋwɔa kalɔ na ba ti tin We tee ni dɛ Yuutu Zezi Kriſi ŋwaanu.

6

Dɛ na jigi We ŋwi-duŋa kam Zezi Kriſi ŋwaanu te tin

¹ Dɛ nan wɔ ta ni beɛ mu? Dɛ wɔ ta ki lwarim mu, si ku wani ku pa We zaanu dum tiini di puli dɛ tee ni na? ² Aye, dɛ ba ta ki kuntu doŋ. Ku na yi di lwarim jəgə ni, dɛbam nyi di twa mu. Kuntu tin, dɛ daa wɔ ki ta mu dɛ taá ŋwi lwarim wɔni? ³ Abam yəri ni, dɛbam balɔ maama ba na miisi na wɔnu Zezi Kriſi yiri ŋwaanu tin, ku bri ni dɛ tɔgi dɛ wɛli did-o o tɔnu dum wɔnu mu na? ⁴ Kuntu, ba na miisi dɛbam na wɔnu tin, ku nyi di dɛ tigi did-o mu yi ba ki dɛbam did-o. Kuntu ma pa dɛ tɔgi di Zezi Kriſi dɛ ŋwi We ŋwi-duŋa kam, ni dɛ Ko We na mɛ DI paari dam dum DI ma bi Zezi DI pa o yagi tɔnu yi o na ŋwɔa te tin.

⁵ Kóntú, díbam na tógi dí tɪ tɪn, dí laan jigi woŋo dídúba mú díd-o, yí dí daa ta wó tógi díd-o dí bí dí yagi túbni. ⁶ Dí ye ní, ba na pagí Zezi túbni-dagarakam baŋa ní ba gú tɪn, díbam lwarím ɲwí-donə kam dí tógi ka tɪ mú, kú pa lwarím daa warí díbam. Kóntú tɪn, dí laan te dí títí mú lwarím jɪŋa ní, ⁷ beɲwaani lwarím daa bá wani dí taa te wólú na tógi dí Zezi o tɪ tɪn.

⁸ Dí na tógi dí Zezi Krisi dí tɪ tɪn, dí jigi tɪna ní dí wó tógi díd-o dí na ɲwía. ⁹ Beɲwaani dí ye ní Zezi Krisi bí o yagi túbni yí o daa bá joori o tɪ. Kóntú ɲwaani túbni daa ba jigi dam o baŋa ní. ¹⁰ Zezi na tigi kóntú tɪn, kú yí sí o cɔgi lwarím dam mú. O tigi bídwɪ yɪrani mú o ma kweeli. O laan nan na ɲwí tɪn, o ɲwía kam zuli Wε mú. ¹¹ Kú yí kóntú mú dí abam dí. Kú na yí dí lwarím jəgə ní, lwarí-na ní á nyí dí twa mú te. Kú nan na yí abam dí Wε laŋa ní, á ɲwí mú Zezi Krisi ɲwaani.

¹² Kóntú ɲwaani abam daa yí pa lwarím dí dam á yíra yalú na tɪ tɪn baŋa ní. Á nan yí sɛ á pa wo-balwaarú tɪlú á fra na zúurɪ tɪn wani abam. ¹³ Yí sɛ-na á pa lwarím taa te abam sí kú pa á taá kí kəm-balwaarú. Nan kwe-na á títí á kí Wε jɪŋa ní, sí á nyí ní balú na tigi yí Wε pa á joori á bí á na ɲwía tɪn mú. Kwe-na á maama á pa Wε, sí DÍ ma tɪŋi kúlú na yí cɪga tɪn. ¹⁴ Lwarím daa ba te abam, beɲwaani á na jigi ɲwía Wε tee ní tɪn, kú dai sí á taá ɲwí DÍ cullu tɪm tógum ɲwaani, kú yí DÍ zaani dím ɲwaani mú.

Dí maŋi sí dí taá kí lanyirani mú maŋa

maama

¹⁵ Kɔ nan bri dibam ni bɛɛ mu? Dɪ na jigi ηwɪa Wɛ tee ni DI zaani dɪm ηwaani yi kɔ dai si dɪ taá ηwɪ DI cullu tɪm tɔgɪm ηwaani tɪn, kɔ bri ni dɪ jigi cwəŋə si dɪ taá ki lwarɪm mu na? Awo, kɔ dai kɔntɔ. ¹⁶ A ye lanyɪrani ni, á na kwe á titi á ki nɔɔnɔ jɪŋa ni si á taá yi o gambe yi á sɛ o ni, á suni á yi á na sɛ wɔɔ tɪn gambe mu. Kɔntɔ tɪn, á na yi lwarɪm gambe, tɔni laan mu wó ba dɪ ja abam. A nan daa na yi balɔ na sɛ Wɛ ni tɪn, á wó na cɪga DI tee ni. ¹⁷ A nan ki Wɛ le, dɪ abam dɛɛn ya na yi lwarɪm gambe yi á laan kwe á titi á pa Wɛ cɪga kam zaasɪm yi á sɛ-ka dɪ á wɔ maama tɪn. ¹⁸ Wɛ mu vri abam lwarɪm jɪŋa ni, yi á laan ji DI cɪga kam tintɔŋa.

¹⁹ Abam wɔɔbɔŋa ta na wɔ bɪgi tɪn mu pɛ a kwe nabiinə mumaŋa a ma maŋɪ a bri abam kɔntɔ doŋ. Abam dɛɛn kwe á maama mu á pa wo-digiru dɪ lwarɪm kikiə yi á yi ti gambe, yi á tɔŋɪ wo-lwaanɔ kɔ ja gaali. Lele kɔntɔ, á laan nan maŋɪ si á kwe á maama mu á pa Wɛ cɪga kam, si á taá yi ka gambe si á taá ηwɪ dɪ wɔ-pono. ²⁰ Abam dɛɛn na yi lwarɪm gambe tɪn, Wɛ cɪga kam ya ba te abam. ²¹ Abam na ki wo-yɔɔru tɪɔ tɪn dɛɛn jigi bɛɛ nyɔɔri mu ti pa abam? Ti laan nan jigi cavɪra mu dɪ abam. Wəənu tintɔ kweelim je nan yi tɔni mu. ²² Kɔ daari lele kɔntɔ Wɛ vri abam lwarɪm gambeem wɔni, yi á laan yi DI gambe-sonnu mu. Kɔntɔ ηwaani á jigi nyɔɔri dɪ á na ηwɪ dɪ wɔ-pono tɪn, yi kɔ kweelim je ni á wó na ηwɪa kalɔ na ba ti tɪn Wɛ tee ni. ²³ Lwarɪm ηwɪru yi tɔni mu. Kɔ daari

Wε pεεri dɪɓ DI na pε dɪbam zaani tɪn mu yɪ
 ŋwɪa kalɓ na ba ti tɪn Wε tee ni, dɪ na ŋwɪ dɪ dɪ
 Yuutu Zezi Krisi tɪn ŋwaani.

7

Cullu tɪm daa ba te dɪbam

¹ A ko-biə-ba, á maama ye cullu laɲa na yɪ te.
 Kuntu ŋwaani á ye ni cullu na te nɔɔnɓ, ku yɪ sɪ
 ku taa ve o tɔɔni mu. O nan na tɪga, tɪ daa ba
 te-o. ² Ku nyɪ ni kaani na zu barɓ te tɪn mu. Culu
 bri ni o barɓ wɔm ta na ŋwɪ maɲa kalɓ tɪn, o ba
 jɪgɪ cwəŋə sɪ o yagɪ o barɓ wɔm. O barɓ wɔm
 nan na tɪga, o laan jɪgɪ ni sɪ o zu barɓ wɔdonɓ,
 culu daa wɓ vɔgɪ-ba daani. ³ Kuntu ŋwaani, o
 barɓ wɔm ta na ŋwɪ, yɪ kaani wɔm na ve o zu
 barɓ wɔdonɓ, o cɔgɪ mu. O barɓ wɔm nan na
 tɪga, culu kum daa wɓ vɔgɪ-ba daani. O laan na
 zu barɓ wɔdonɓ, o daa wɓ cɔgɪ.

⁴ A ko-biə-ba, ku yɪ kuntu mu dɪ abam dɪ. Ku
 na yɪ cullu tɪm laɲa ni, abam maama nyɪ dɪ twa
 mu te, Zezi Krisi na tɪgɪ tɪn ŋwaani. Kuntu ma
 pa dɪ yigə li cullu tɪm wɔni, yɪ dɪ jɪgɪ cwəŋə sɪ
 dɪ kɪ dɪ tɪtɪ nɔɔnɓ wɔdonɓ jɪɲa ni, wɔntu yɪ Zezi
 wɔɓ na bi o yagɪ tɔɔni tɪn. Ku maa pai dɪ tɔŋɪ
 tɪtɔŋ-ŋɔna dɪ pa Wε. ⁵ Dɪ dɛɛn kɪ wo-yɔɔru tɪɓ
 dɪ wɔbɔŋa na lagɪ tɪn. Wε cullu tɪm nan bri
 dɪbam kulɓ na yɪ lwarɪm tɪn, yɪ dɪ fra ta yɔni
 ya zɔuri wəənu tɪm kuntu. Ku dɛɛn ma pa dɪ kɪ
 kəm-balwaarɓ tɪɓ na jɪgɪ dɪbam tɪ ve tɔɔni tɪn.
⁶ Cullu tɪm dɛɛn tiini tɪ pɔni dɪbam mu dɪ dam.
 Lele kuntu tɪ nan daa ba te dɪbam, dɪ na tɔgɪ
 dɪ Zezi dɪ tɪ tɪn ŋwaani. Kuntu tɪn, dɪ na tɔŋɪ

Wε titɔŋa yam te tɪn, kɔ yɪ Dɪ Jorokɔm na wɔ dɪ bɪcara nɪ tɪn ɲwaanɪ mɔ. Dɪ laan tɔgɪ cwə-dɔŋa kam kɔntɔ, sɪ kɔ dɪ cwə-dɔŋə kalɔ na yɪ cullu tɪɔ na pɔpɔnɪ tɪ tɪŋɪ tɔŋɔ wɔnɪ tɪn ɲwaanɪ.

Wε cullu tɪm brɪ dɪbam lwarɪm na yɪ te tɪn

⁷ Bεε mɔ dɪ nan wɔ ta cullu tɪm laŋa nɪ? Tɪ yɪ lwarɪm mɔ na? Aye, kɔ dɪ kɔntɔ. Wε cullu tɪm nan mɔ pε a lwarɪ lwarɪm na yɪ te tɪn. Tɪ ya na wɔ brɪ nɪ: «Yɪ pa n yɪ zɔ n donnə wəənu», a ya bá ta ye nɪ a yɪ na zɔ a donnə wəənu, kɔ yɪ lwarɪm mɔ. ⁸ Culu kɔm kɔntɔ nan mɔ pε lwarɪm na cwəŋə dɪ zɔ a wɔbɔŋa kɔ pa a yɪ zɔ wəənu zanzan. Cullu nan na tərə, lwarɪm bá ta jɪgɪ dam. ⁹ A dɛɛn ya ta na yəri Wε cullu tɪm tɪn, a ɲwɪ mɔ a ya ba liə. A laan nan na tu a lwarɪ Wε cullu tɪm na brɪ kɔɔ tɪn mɔ pε lwarɪm jɪgɪ dam a baŋa nɪ, ¹⁰ yɪ a nyɪ nɪ a tɪgɪ mɔ te. Wε cullu tɪɔ ya na maŋɪ sɪ tɪ pa nɔɔna ɲwɪa tɪn laan pε tɔbɔnɪ mɔ ja-nɪ. ¹¹ Bεŋwaanɪ, a na nɪ cullu tɪm tɪn mɔ pε lwarɪm laan na cwəŋə dɪ ganɪ-nɪ, yɪ dɪ tɔgɪ cullu tɪm ɲwaanɪ dɪ pa tɔbɔnɪ ja-nɪ. ¹² Kɔntɔ nan brɪ nɪ Wε cullu tɪm ba jɪgɪ lwarɪm mɔ. Nɪ dɪɔ maama Wε na pε dɪbam tɪn ba jɪgɪ lwarɪm. Dɪ yɪ lanyɪranɪ mɔ yɪ dɪ jɪgɪ cɪga.

¹³ Kɔntɔ nan brɪ nɪ Wε cullu tɪɔ na lana tɪn mɔ jaanɪ a tɔbɔnɪ dɪm dɪ ba na? Awo. Kɔ yɪ lwarɪm mɔ dε Wε cullu tɪm dɪ pa tɔbɔnɪ ja-nɪ. Kɔntɔ kɪ sɪ nɔɔna mɔ wanɪ ba lwarɪ lwarɪm na sɪnɪ dɪ yɪ te tɪn. Cullu tɪm ma pa lwarɪm tiini dɪ pulɪ dɪ brɪ dɪ na yɪ balɔrɔ te tɪn.

Lwarɪm dam na tɔŋɪ nabiinə wɔnɪ te tɪn

14 DÍ ye ní Wε cullu tím tɔgɪ DÍ wɔbɔŋa na lagɪ te tɪn mɔ. Amɔ nan yɪ lɔgɔ baŋa nabiinu mɔ, yɪ a yɪ lwarɪm gambaa. 15 A nan yɛri wɔŋo kulɔ a na kɪ tɪn kuri. Amɔ yɛni a ba kɪ kulɔ a na lagɪ tɪn, yɪ a laan daari a kɪ kulɔ a na culi tɪn. 16 A na yɛni a kɪ kulɔ a na ba lagɪ sɪ a kɪ tɪn, kɔ bri nɪ a sɛ nɪ Wε cullu tím yɪ cɪga mɔ. 17 Kuntɔ, kɔ dai nɪ a tɪtɪ mɔ paali a kɪ wɛənu tím kuntɔ, kɔ nan yɪ lwarɪm dilɔ na wɔ a wɔni tɪn mɔ pa a kɪa. 18 A nan ye ní lanyɪrani tɛri a wɔni, dɪ a na yɪ nabiinu yɪ a fra zɔɔri lɔgɔ baŋa wo-yɔɔrɔ tɪn. Bɛŋwaani, a na yɛni a jɪgɪ wɔbɔŋa sɪ a kɪ lanyɪrani, a ta warɪ lanyɪrani wɔm a kɪ. 19 A yɛni a ba kɪ lanyɪrani nɪ a wɔbɔŋa na lagɪ te tɪn, yɪ a laan daari a kɪ wo-balwaarɔ tɪlɔ a na ba lagɪ sɪ a kɪ tɪn. 20 A na yɛni a kɪ kulɔ a wɔbɔŋa na ba lagɪ sɪ a kɪ tɪn, kɔ bri nɪ kɔ dai a tɪtɪ mɔ paali a kɪ wɛənu tím kuntɔ, kɔ yɪ lwarɪm dilɔ na wɔ a wɔni tɪn mɔ paɪ a kɪa.

21 A nan lwarɪ kɔ na yɛni kɔ kɪ amɔ te tɪn: A na yɛni a bɔŋɪ sɪ a kɪ kulɔ na lana tɪn, kɔ yɪ lwarɪm yɪrani mɔ aá kɪ. 22 A tiini a jɪgɪ wɔpolo a bɪcarɪ nɪ dɪ Wε cullu tím. 23 A nan ye ní dam didon mɔ wɔ amɔ wɔni, kɔ na lagɪ sɪ kɔ pa a taa tɔgɪ cwɛŋɔ kalɔ na ba lana tɪn. Dam dɪm kuntɔ maa lagɪ sɪ dɪ cɔgɪ a wɔbɔŋa yam na lagɪ sɪ ya da cwɛŋɔŋa kalɔ tɪn. Kuntɔ maa piini amɔ, yɪ lwarɪm dilɔ na wɔ a wɔni tɪn paɪ a ta tɔgɪ lwarɪm cwɛŋɔ. 24 Lɛɛrɔ maa jɪgɪ-nɪ, lwarɪm dilɔ na wɔ a wɔni tɪn na lagɪ sɪ dɪ pa tɔbɔni ja-nɪ tɪn ŋwaani. Wɔɔ mɔ wó wantɔ o vrɪ-nɪ o yagɪ? 25 Amɔ kɪ Wε le dɪ Yuutu Zezi Krisi ŋwaani. Wɔntɔ mɔ wó jonɪ-nɪ.

Ku na yi a wubunja yam woni, a se We cullu tum mu. A nan na yi lugu banja nabiinu tin mu pai a togi lwarim cwajaj.

8

We Joro kum na pai di nwi di We te tin

¹ Kuntu tin, balu na nwi di Zezi Kresi tin, We daa ba di ba taani si DI cogi-ba. ² We Jorokum mu pai di jigi nwi We tee ni Zezi Kresi njwaani. We Joro kum dam dum mu pe di na vrim lwarim di tunti jija ni. ³ Dibam na yi nabiine yi di bwajaj tin mu pai di wari We cullu tum di da. Kuntu njwaani di daa ba wani di na ciga We tee ni DI cullu tum togim njwaani. Wajaj kulu cullu tum na wu wani ti ki tin, We mu kia, di DI na taji DI titi Bu si o ba o ji nabiinu, yi o nyi di nabiine balu lwarim na wai-ba tin. O ma ba o ti nabiine lwarim njwaani, si o ma cogi lwarim na jigi dam dilu nabiine banja ni tin. ⁴ We ki kuntu si ku pa di na ciga mu DI tee ni, si di na cwajaj di ki kulu maama We cullu tum na bri ni ku manji tin. Benjwaani dibam yi balu na togi We Joro kum cwajaj tin mu, si di daa ba togi woyoyu tilu nabiine fra na zuri tin. ⁵ Balu nan na togi woyoyu tum kuntu doj tin tiini ba kwe ba wubunja ba tiji wajaj tilu nabiine wubunja na lagi tin banja ni mu. Ku daari balu na togi We Joro kum cwajaj kam tin kwe ba wubunja ba tiji woyoyu tilu We Joro kum wubunja na lagi tin banja ni mu. ⁶ Noyoyu wubunja na togi woyoyu tilu nabiine fra na zuri tin, tunti wu ja kuntu tu. Wulu wubunja nan na togi We Joro kum

cwəŋə kam tun wó na ŋwɪa Wɛ tee ni di wu-zuru. ⁷ Bɛŋwaani, nɔɔnu na tɔgi nabiinə wubɔŋ-yɔɔru tum, o yi Wɛ dum mu, o ba ki kulu Wɛ niə yam na bri tun, o nan warɪ-ya di o sɛ. ⁸ Balu maama na tɔgi wo-yɔɔru tilu nabiinə wubɔŋa na lagɪ tun bá wani ba pa Wɛ wu poli.

⁹ Abam nan ba tɔgi nabiinə wubɔŋ-yɔɔru na lagɪ kulu tun. Á tɔgi Wɛ Jorokum na lagɪ kulu tun mu, ku na wu á bicari ni tun ŋwaani. Zezi Kriɪ Joro kum nan na tɛri nɔɔnu wulu bicari ni tun, o dai Zezi nɔɔnu. ¹⁰ Zezi Kriɪ na wu á bicara ni tun, o Joro kum mu pai á ŋwi di Wɛ, á na nɛ cɪga Dɪ tee ni tun ŋwaani. Á yira yam nan maŋi si ya ti mu lwarim dim ŋwaani. ¹¹ Wɛ mu bi Zezi Dɪ pa o yagi tɔnu. Kuntu ŋwaani, Dɪ Joro kum na sɪni ku wu á bicara ni, Wɛ wó pa abam yira yalu na maŋi si ya ti tun joori ya na ŋwɪa, Dɪ Joro kum na wu á bicara ni tun ŋwaani.

¹² Kuntu, a ko-biə-ba, dí maŋi si dí taá ŋwi ni Wɛ Joro kum na lagɪ te tun mu, si ku dai si dí taá tɔgi wo-yɔɔru tilu nabiinə wubɔŋa na lagɪ tun. ¹³ Bɛŋwaani, á na tɔgi wo-yɔɔru tilu nabiinə wubɔŋa na lagɪ tun, tɔnu wó ja abam. Ku daari, á nan na tɔgi Wɛ Joro kum dam ŋwaani á ci á titi di kəm-balwaarɔ tilu á fra na zɔuri tun, á wó na ŋwɪa Wɛ tee ni. ¹⁴ Balu maama na pai Wɛ Joro kum bri-ba cwəŋə tun yi Wɛ biə mu. ¹⁵ Joro kulu Wɛ na ki á bicara ni tun ba pai fɔnu jigi abam daga ni gambe te. Wɛ Joro kum nan pai á yi Wɛ biə mu. Ku maa pai dí jigi cwəŋə si dí bɛŋi Wɛ ni Dí Ko Baba. ¹⁶ Wɛ Joro kum mu pai dibam jwæru tum lwarɪ ni dí sɪni dí yi Wɛ biə mu.

¹⁷ Dí na yí Wε biə tɪn, dí wó ba dí na wo-laaru tɪlɔ maama DÍ na tiŋi sɪ DÍ pa DÍ biə bam tɪn. Dí wó tɔɔɔ dɪ DÍ Bu Zezi Krisi dí jonɔ kulɔ maama Wε na tiŋi sɪ DÍ pa-o tɪn. Dí na tɔɔɔ dɪ Zezi dí na yaara, dí laan wó ba dí tɔɔɔ dɪd-o dí na paari zula.

Dí jigi tɪna ni dí wó na paari-zula Wε tee ni

¹⁸ Amɔ ye ni dí na jigi yaara yalɔ lele tɪn bá wanɪ ya taa mai dɪ paari-zula yalɔ dí na wó na Wε tee ni tɪn. ¹⁹ Wε na kɪ wəənu tɪlɔ maama tɪn tiini ti lagɪ sɪ ti na de dɪm Wε na wó ba DÍ brɪ DÍ biə bam paari-zula jaja tɪn. ²⁰ Wəənu tɪlɔ maama Wε na kɪ tɪn tu ti daa ba jigi kuri. Kɔ nan dai wəənu tɪm tɪti mu lagɪ kuntu. Kɔ yɪ Wε mu pɛ ti ji kafe, yɪ DÍ nan pai ti ta jigi tɪna ni, ²¹ wəənu tɪlɔ maama DÍ na kɪ tɪn wó ba ti na vɪm, sɪ ti daa yɪ cɔɔɔ ni ti zɪm na yəni ti cɔɔɔ te tɪn. Wε wó fɔɔɔ DÍ kwe-tɪ sɪ ti laan ba ti taa jigi lam DÍ tee ni, sɪ kɔ manɪ dɪ DÍ biə bam na wó na paari-zula yalɔ tɪn.

²² Dí nan ye ni wəənu tɪlɔ maama Wε na kɪ tɪn jigi cam mu dɪ zɪm maama, ni kaani na vɪri pugə yɪ o kɔni te tɪn. ²³ Kɔ nan dai wəənu tɪm kuntu yiranɪ, kɔ yɪ dɪ dɪbam balɔ Wε na kɪ DÍ Jorokum dí bicara ni tɪn dɪ mu. Kuntu mu yɪ Wε dayigə pɛeri dɪlɔ na brɪ ni dí wó ba dí na DÍ wo-laaru tɪm maama. Dɪbam dɪ nan kɔni mu, yɪ dí jigi tɪna dí cəgi manɔ kam Wε na wó pa dí ji DÍ tɪti sɔŋɔ biə, sɪ DÍ vɪri dí yɪra yam yaara maama wɔni. ²⁴ Wε na vɪri dɪbam tɪn mu pai dí jigi tɪna ni dí wó na kulɔ DÍ na wó pa dɪbam tɪn. Dí ya na manɪ dí na kulɔ dí na jigi tɪna kɔ ŋwaani

tɪn, dɪ ya daa bá ta jɪgɪ kɪ tɪna. Nɔɔn-nɔɔnɔ ba ta tɪni kɪlɔ o na maɲɪ o na tɪn. ²⁵ Dɪ nan ta jɪgɪ tɪna sɪ dɪ wó na Wɛ wo-laaru tɪlɔ dɪ ta na wɛ nɛ tɪn. Kɔntɔ ɲwaanɪ mɔ dɪ zuri dɪ yɪra dɪ cɛgɪ tɪ maɲa kam.

²⁶ Wɛ Joro kɔm dɪ nan wɛli dɪbam, dɪ na bwənə tɪn ɲwaanɪ. Dɪbam yəri dɪ na wó loori Wɛ te sɪ kɪ maɲɪ tɪn. Dɪ Joro kɔm nan loori-Dɪ kɪ pa dɪbam dɪ ɲwana yalɔ na bá wanɪ ya ta dɪ nabiinə bɪtarɪ tɪn. ²⁷ Wɛ nan ye dɪ bɪcara na yɪ te tɪn, yɪ Dɪ kwəri Dɪ ye Dɪ Joro kɔm dɪ wɔbɔɲa na lagɪ kɪlɔ tɪn, bɛɲwaanɪ Wɛ Joro kɔm tɔgɪ Wɛ wɔbɔɲa na lagɪ te tɪn mɔ, yɪ kɪ loori Wɛ kɪ pa dɪbam balɔ na yɪ Dɪ nɔɔna tɪn.

²⁸ Dɪ ye nɪ balɔ na soe Wɛ yɪ Dɪ bɛɲɪ-ba nɪ Dɪ na maɲɪ Dɪ lɪ wɔbɔɲa te tɪn, Dɪ kɪ-ba lanyɪranɪ wɔɲo maama wɔnɪ. ²⁹ Wɛ dɛɛn maɲɪ Dɪ jɪgɪ bantɔ wɔbɔɲa Dɪ bɪcarɪ nɪ faɲa faɲa mɔ, yɪ Dɪ daari Dɪ kuri-ba sɪ ba laan ba ba taa nyɪ nɪ Dɪ Bu wɔm na yɪ te tɪn. Kɔntɔ ma wó pa Wɛ Bu Zezi na nyaana zanzan, balɔ dɪ na yɪ Wɛ biə yɪ ba saɲɪ o kwaga tɪn ɲwaanɪ. ³⁰ Wɛ nan na maɲɪ Dɪ kuri balɔ tɪn mɔ Dɪ bɛɲɪ sɪ ba taa yɪ Dɪ nɔɔna. Dɪ na bɛɲɪ-ba kɔntɔ tɪn, Dɪ ma pa ba na cɪga Dɪ tee nɪ. Balɔ Dɪ na pɛ ba na cɪga kam tɪn mɔ Dɪ pɛ ba na paari-zulə Dɪ tee nɪ.

Wɛ sono kɔm na tiini kɪ dagɪ te tɪn

³¹ Kɪ na yɪ kɔntɔ tɪn, dɪ wó ta nɪ bɛɛ mɔ? Wɛ na wɔra dɪ dɪbam tɪn, nɔɔnɔ wɔɔ mɔ wó wanɪ o cɔgɪ dɪbam? ³² Wɛ nan wɔ vɪn sɪ Dɪ tɪtɪ Bu wɔm na yaara, yɪ Dɪ sɛ Dɪ kɪ-o nabiinə jɪɲa nɪ sɪ o tɪ dɪbam maama ɲwaanɪ. Wɛ na pɛ dɪbam Dɪ Bu

wom kuntu tin, DI ta wó kwe wo-laaru maama DI pa dɔ́bam zaani DI wɛ́li da. ³³ Nɔ́on-nɔ́onɔ́ bá wani o co dɔ́bam balu WE na kuri tin DI yigə ni. Beɲwaani ku yi WE titi mu pe dí na cɔ́ga DI tee ni. ³⁴ Nɔ́on-nɔ́onɔ́ bá wani o pa dí ga bura WE tee ni. Beɲwaani ku yi Zezi Kresi titi mu tigi dɔ́bam ɲwaani, yi o joori o bi o yagi tɔ́ɔni o jigi ɲwɔ́a WE tee ni. O laan maa je WE jazim ni yi o loori WE o pa dɔ́bam. ³⁵ Nɔ́on-nɔ́onɔ́ bá wani o cɔ́gi dɔ́bam di Zezi Kresi sono kum daani. Yaara mu wó wani ya cɔ́gi dɔ́bam di Zezi Kresi sono kum na? Wu-cɔ́go mu naa, beesa mu naa, kana mu naa, yinigə mu naa, cam dilu na wó ba tin mu naa, naa tɔ́ɔni mu? Awo, ti bá wani ti cɔ́gi dɔ́bam di Zezi Kresi sono kum daani. ³⁶ Ku puɔ́ɔni WE tɔ́no kum wɔ́ni ku wɔ́:

«Dɔ́bam na yi nmu WE nɔ́ona tin mu pai dí tɔ́gi tɔ́ɔni wɔ́ dí ke de maama.

Ba kwe dɔ́bam ba ma ji ni peeni silu ba na jigi ba ve ba gu te tin mu.»

³⁷ WE nan na soe dɔ́bam tin, DI tiini DI pai dɔ́bam wɔ́no wə́nu tim kuntu maama wɔ́ni.

³⁸ Beɲwaani amɔ́ ye lanyirani ni kulukulu tərə ku na wó wani ku cɔ́gi dɔ́bam di WE sono kum daani. Ku na yi tɔ́ɔni naa ɲwɔ́a, naa ku na yi malest naa weyuu tilampolo didɛera bam maama, naa ku na yi zim wə́nu naa jwa wə́nu tilu na buɔ́ni tin, naa wə́nu tilu maama na jigi dam nabiinə baɲa ni tin, ³⁹ ku na yi wə́nu tilu na jigi dam weyuu tilampolo ni di tilu na jigi dam tiga kuri ni tin, naa wə́nu tilu maama WE na ki tin, tuntu maama wɔ́ni kulukulu bá wani ku cɔ́gi dɔ́bam di WE sono kum daani, beɲwaani

ku yi sono kulɔ Wε na jigi dɪ dɪbam dɪ Yuutu Zezi Krisi ŋwaanɪ tɪn mu.

9

Wε na kuri balɔ sɪ ba taa yi Dɪ nɔɔna tɪn

¹ Amu na yi Zezi Krisi nɔɔnu tɪn, a ŋɔɔni cɪga mu sɪ ku dai vwan. Wε Jorokum na wu a bicari ni tɪn mu pai a ye ni ku sunɪ ku yi cɪga mu, ² dɪ a na bri ni a wu tiini ku cɔgi yi a jigi liə maŋa maama amu titɪ dwi tiinə bam ŋwaanɪ dɪ ba na wu sɛ Zezi Krisi tɪn. ³ A ya wó ta lagɪ sɪ Wε cɔgi amu titɪ Dɪ daari Dɪ pɔɔri-nɪ Zezi Krisi tee ni, dɪ ku na wó wantɪ ku pa a ko-biə Zwifə bam na vrum. ⁴ Ba yi Yisɪrayelɪdwi tiinə mu. Ku yi bantu mu Wε dɛɛn pɛ ba ji Dɪ biə, yi Dɪ pa-ba Dɪ paari-zulə yam. Dɪ ma go ni ni Dɪ wó ta wɔra dɪ ba, yi Dɪ daari Dɪ kɪ Dɪ cullu tɪm ba juŋa ni. Dɪ ma bri-ba ba na maŋɪ sɪ ba taa zuli-Dɪ te tɪn. Dɪ ma daari Dɪ go niə dɪ ba. ⁵ Ba dwi dɪm kuri nunji dɪbam nabaaru Abrahamdwi dɪm wɔni mu. Ba na lɔgi Zezi Krisi lɔgu baŋa ni tɪn, ku yi bantu dwi dɪm wɔni mu ba lɔg-o. Wɔntu mu yi wəənu maama Tu. O maa yi Wε yi o maŋɪ dɪ zulə sɪ ku taa ve maŋa kalɔ na ba ti tɪn. Amina.

⁶ A nan ba lagɪ a ta ni Wε na goni Dɪ ni sɪ Dɪ kɪ kulɔ tɪn jigi kafɛ. Bɛŋwaanɪ ku dai ni Yisɪrayelɪ dwi tiinə bam maama mu sunɪ ba yi Yisɪrayelɪ tiinə cɪga cɪga Wε yigə ni. ⁷ Abraham dwi tiinə bam maama nan dai o biə cɪga cɪga Wε yigə ni. Wε dɛɛn tagɪ dɪ Abraham Dɪ wɪ: «Nmɔ bu Yizakɪ dwi dɪm yiranɪ mu wó ta yi n dwi tiinə cɪga cɪga.» ⁸ Ku bri ni Wε tee ni,

ku dai biə balu maama Abraham na lugi tun mu yi We biə ciga ciga. Ku nan yi biə balu We na goni ni ba nwaani tun mu suni ba yi DI biə ciga ciga. ⁹ Benwaani We deen goni ni DI wi: «Maŋa kam kuntu na joori ka yi, amu wó joori a ba di Saralugi bəkərə.»

¹⁰ Ku de kuntu mu yi dibam nabaaru Yizaku kaani Rabeka deen ja pugə o lu yiywa bale. ¹¹⁻¹² Maŋa kam Rabeka ta na wu lugi o biə bale bam yi ba daa ta yəri lanyirani naa baloro tun, We deen tagi did-o DI wi: «Nakwi wum mu wó ta yi o nyaani wum tintuŋu.» Ku ki kuntu si We na kuri-ba daani te tun mu togi DI na maŋi DI li wubuŋa te tun. Ku bri ni We kurim dum togi DI na beŋi wulu si o taa yi DI noonu tun mu, si ku dai noonu wum tituŋa nwaani, ¹³ ni ku daa ta na pupuni We tɔnɔ kum wuni ku wi: «Amu soe Zakobi, yi a daari a yagi Ezayu.»

¹⁴ Dí nan wó ta ni beɛ mu? Dí bá wani dí ta ni We ba jigi ciga di DI na ki te tun. ¹⁵ Benwaani We deen tagi di Moyisi DI wi:

«Amu wó ja noonu wulu nwanja
a na lagi tun mu,
yi a daari a duri noonu wulu yibwəne
a na lagi tun.»

¹⁶ Kuntu bri ni ku maama togi We na jigi noona nwanja te tun mu, si ku dai nabiine wubuŋa na lagi kulɔ tun naa ba tituŋa na yi te tun nwaani.

¹⁷ Ku pupuni We tɔnɔ kum wuni, ni We deen tagi di Ezipipa-faru wum DI wi: «Amu pe n di paari si a wani a togi nmu nwaani mu a bri noona amu dam dum na mai te tun, si ku pa noona taa zəŋi amu yiri dum lugu baŋa maama ni.» ¹⁸ Ku

brɪ nɪ Wɛ duri balɔ ɲwanja DI na lagɪ tɪn mu, yɪ DI daari DI pa badonnə ta ku ba wuru nɪ DI na lagɪ te tɪn.

Wɛ jɪgɪ ni sɪ DI kɪ DI wubɔɲa na lagɪ te tɪn

¹⁹ Abam wu didɔa wai o bwe amu ni: «Ku na yɪ kuntu, bɛɛ mu yɪ Wɛ nan brɪ nɪ noona kɪ ba cɔgɪ? Noon-noonu nan bá wani o vin kulɔ Wɛ na lagɪ sɪ o kɪ tɪn.» ²⁰ Nabiinu yɪ wɔɔ mu sɪ o wani o magɪ kantɔgɔ dɪ Wɛ? Kuntu tɪn, kamɔgɔ wó wani ku bwe ku mɔru wum ni: «Bɛɛ mu yɪ n mɔ-nɪ tuntu don» na? ²¹ Bɛɲwaanɪ kamɔ-mɔru wum jɪgɪ cwəɲə sɪ o kwe dɔgɔ o ma mɔ kamwaru tɪlɔ dwi maama o na lagɪ tɪn. O wai o cɛ dɔgɔ kum kuntu o maa moonu kamɔgɔ sɪ ku taa yɪ lɔnnɪ nyim, yɪ o daari o moonu kudon sɪ ku taa yɪ titɔɲa nyim.

²² Ku nan yɪ kuntu mu dɪ Wɛ. DI na lagɪ sɪ DI brɪ noona DI ban-zɔɲɔ kum dɪ DI dam dɪm na mai te tɪn, DI jɪgɪ cwəɲə sɪ DI kɪ kuntu. DI nan puuɪ DI banɪ mu dɪ balɔ na pɛ DI banɪ zaɲɪ yɪ ba maɲɪ dɪ cɔgɪm tɪn, ²³ sɪ DI daari DI pa noona balɔ DI na jɪgɪ ba ɲwanja tɪn tɔgɪ ba na DI paari dɪm na tiini dɪ jɪgɪ zulə te tɪn. Bantu mu yɪ balɔ DI na maɲɪ DI lɪ sɪ ba zɔ DI paari zulə yam wɔnɪ tɪn. ²⁴ Ku nan yɪ dɪbam mu kuntu. Wɛ mu kuri dɪbam nabiinə dwi maama wɔnɪ, yɪ ku dai Zwifə dwi dɪm yɪranɪ má wɔnɪ, ²⁵ nɪ ku na maɲɪ ku puɔpuɔ Oze tɔɔ kum wɔnɪ te tɪn. Wɛ dɛɛn tagɪ DI wɪ:

«Noona balɔ ya na dai amu noona tɪn,
mu a laan wó bəɲɪ-ba nɪ amu noona.
Dwi tiinə balɔ amu ya na ba soe tɪn,

mu a laan wó bəŋi-ba ni amu non-sonnu.»

²⁶ «Je sɪɓ ni nɔɔ We ya na tagi di ba DI wi,
ba dai DI noona tin,
ku yi daani mu ba laan wó bəŋi-ba ni
Ŋwɪa Tu Baŋa-We biə.»

²⁷ Ezayidi deen tagi Yisɪrayelɪtiinə bam taani o
wi:

«Yisɪrayelɪ tiinə bam na maŋi ba tiini ba daga
ni bugə ni kasɔllɔ na daga te tin,
ba finfin yiranɪ mu wó na vrɪm.

²⁸ Bəŋwaani Yuutu Baŋa-We bá daani si DI ki
kɔɓ maama DI na maŋi DI li wɔbɔŋa si
DI ki tin lɔgɔ baŋa ni.»

²⁹ Ku ta yi nɪnɛɛni Ezayi na maŋi o ta te o wi:

«Dam-fɔɔ Tu Baŋa-We ya na wɔ daari dɪbam
biə badaara DI yagi,

si ku pa dí dwi dɪm tonji,

dí ya wó ti mu,

ni Sodɔmdi Gomɔɔri tiinə bam dwi dɪm deen na
ti te tin.»

³⁰ Dí nan wó ta ni bɛɛ mu? Dwi-geɪtiinə balɔ ya
na ba kwaanɪ si ba na cɪga We tee ni tin laan mu
tu ba na cɪga We tee ni, ba na ki ba wɔ-dɪdɔa di
We tin ŋwaanɪ. ³¹ Ku daari, Yisɪrayelɪ tiinə bam
na tiini ba kwaanɪ si ba na cɪga We tee ni DI
cullu tim tɔgɪm ŋwaanɪ tin, ba wɔ nɛ. ³² Bɛɛ mu
yi ba nan wɔ nɛ cɪga We tee ni? Bantɔ ya bɔŋi
si ba na cɪga ba kəm-laaru tim ŋwaanɪ mu, yi ku
dai ni ba ki ba wɔ-dɪdɔa di We. Ba na vin si ba
ɛ We kɔntɔ tin, ku maa nyi di ba magi ba naga
mu di kandwe dɪɓ na pai noona tri ba tɔi tin,
³³ ni ku na maŋi ku pɔpɔni We tɔnɔ kɔm wɔni
ku wi:

«Nii-na, amu We lagi a cwi kandwe mu Siyɔnni. Di maa yi kandwe dilɔ nɔɔna na wu magi ba titi di di ba tu tɔga ni tin. Ku daari nɔɔnu wulu na ki o wu-didɔba di wulu na yi kandwe dim kuntu tin, cavura bá fɔgi ya ja kuntu tu.»

10

¹ A ko-biə-ba, amu tiini a laga si Yisrayeli tiinə bam na vrim, yi a yəni a loori We a pa-ba ku ŋwaani. ² Amu wu wanti a pa cɔga ni ba tiini ba lagi si ba tɔŋi ba pa We, ba nan yəri cwəŋə kalɔ ba na manɔ si ba tɔgi tin mu. ³ Ba maa yəri cwəŋə kalɔ We na pe si nabiinə tɔgi da ba ma na cɔga DI tee ni tin. Ba maa tiŋi ba titi cwəŋə si ba maa na cɔga We tee ni, yi ba ba se si ba taa tɔgi cwəŋə kalɔ We na tiŋi tin. ⁴ Zezi Kresi mu pe We cullu tum tɔgum cwəŋə kam laan ba ka kweeli, ku ma pa balɔ maama na ki ba wu-didɔba did-o tin laan na cɔga We tee ni.

Nɔɔnu wulu maama na ki o wu-didɔba di Zezi tin wu na vrim

⁵ Moyisi deen pɔpɔni nɔɔnu na wu ki te si o ma na cɔga We tee ni DI cullu tum tɔgum ŋwaani tin. O pɔpɔni o wi: «Wulu na ki We cullu tum na wi te tin wu na ŋwɔa ku ŋwaani.» ⁶ Ku nan daa na yi nɔɔnu na wu ki te si o ma na cɔga We tee ni o na ki o wu-didɔba di DI tin ŋwaani, ku pɔpɔni ku wi: «Yi zanɔ n bwe n titi ninɛɛni, wɔɔ mu wu wanti o di We-sɔŋɔ?» Ku lagi ku ta ni, si o pa Zezi Kresi tu o ba o zəni dɔbam. ⁷ «Nan yi bwe n titi ni, wɔɔ mu wu wanti o tu curu?» Ku lagi ku ta ni, si o pa Zezi bi o yagi tɔbni si o joori o ba. ⁸ Ku

nan manɔ kɔ pɔpɔnɔ kɔ wɔ: «Wɛ taanɔ dɔm dai yigə yigə dɔ nmɔ, dɔ wɔ nmɔ ni nɔ dɔ n bɛcarɔ nɔ.» Kwɛrɛ kam kɔntɔ mɔ dɔbam tɔɔlɔ dɔ bɔri nɔɔna sɔ ba kɔ ba wɔ-dɔdɔba dɔ Zezi. ⁹ Kɔ tagɔ kɔ wɔ, nmɔ na tagɔ dɔ n ni nɔ Zezi mɔ yɔ wonɔ maama Yuutu, yɔ nmɔ na sɛ n bɛcarɔ nɔ, sɔ Wɛ sɔnɔ Dɔ bi-o Dɔ pa o yagɔ tɔbɔnɔ, Wɛ wɔ vrɔ-m. ¹⁰ Bɛɲwaanɔ, kɔ yɔ nmɔ bɛcarɔ nɔ mɔ nɔ sɛ dɔ n wɔ-dɔdɔba yɔ n na cɔga Wɛ tee nɔ, yɔ nmɔ wɔ ma n ni mɔ n ta jaja nɔ Zezi mɔ yɔ Yuutu, sɔ n ma n na vrɔm. ¹¹ Kɔ pɔpɔnɔ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɔ kɔ wɔ: «Wɔlɔ maama na kɔ o wɔ-dɔdɔba dɔd-o tɔn, cavɔra bá ja kɔntɔ tu.» ¹² Kɔntɔ, kɔ yɔ bɔdwɔ mɔ dɔ nɔɔna maama, kɔ na yɔ Zwifə dɔ dwi-gɛ tiinə bam dɔ. Ba maama Yuutu yɔ dɔdɔba mɔ, yɔ wɔntɔ mɔ yɛnɔ o paɔ balɔ maama na loor-o tɔn zənə zanzan. ¹³ Bɛɲwaanɔ, «wɔlɔ maama na loori zənə dɔ Yuutu wɔm yɔrɔ ɲwaanɔ tɔn wɔ na vrɔm.»

¹⁴ Kɔ nan na yɔ kɔntɔ tɔn, nɔɔna wɔ kɔ ta mɔ ba loori zənə o tee nɔ, yɔ ba wɔ kɔ ba wɔ-dɔdɔba dɔd-o? Ba nan wɔ kɔ ta mɔ ba kɔ ba wɔ-dɔdɔba dɔd-o, yɔ ba wɔ ni o kwɛrɛ? Ba nan wɔ kɔ ta mɔ ba ni o kwɛrɛ yɔ nɔɔn-nɔɔnɔ wɔ tɔɔlɔ-ka o bɔri-ba? ¹⁵ Nɔɔnɔ nan wɔ kɔ ta mɔ o vu o tɔɔlɔ Wɛ kwɛr-ywəɲə kam o bɔri-ba dɔ ba na wɔ tɔɲ-o? Kɔ nan pɔpɔnɔ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɔ kɔ wɔ: «Balɔ na beeri ba tɔɔlɔ Wɛ kwɛr-ywəɲə kam ba bɔri nɔɔna tɔn vəɲə jɔgɔ wɔpɔlo mɔ.»

¹⁶ Kɔ nan dai nɔ nɔɔna maama mɔ sɛ Wɛ kwɛr-ywəɲə kam. Ezayidɛɛn tagɔ o wɔ: «Yuutu Baɲa-Wɛ, wɔɔ mɔ jɔɲɔ dɔbam ni-taanɔ dɔm?» ¹⁷ Kɔntɔ ma bɔri nɔ nɔɔna zwa na ni kulɔ tɔn, mɔ ba kɔ ba wɔ-dɔdɔba dɔ kɔ. Taanɔ dɔlɔ ba nan na wɔ ni tɔn

mυ yi Zezi Kriſi kwərə kam.

¹⁸ Amυ lagı a bwe a nii, Yiſırayelı tiinə bam wυ ni We kwərə kam mυ na? Kυ yi cıga ba ni-ka, nı We tɔnɔ kɔm na tagı kυ wı:

«Ba tɔɔlı o kwərə kam lɔgυ banja je maama, yi ba ni-taanı jagı dı yi je maama.»

¹⁹ Amυ ta lagı a bwe a nii, Yiſırayelı tiinə bam sıııı ba wυ ni We taanı dım kuri mυ na? Ba niə. Dayigə tın, We deen tɔgı Moyisiŋwaanı mυ Dı ta dı ba Dı wı:

«Amυ wυ pa abam taá jıgı wυ-gɔɔ dı dwi tiinə balυ na dai amυ nɔɔna tın.

Amυ wυ pa abam bana zanı dı nɔɔna balυ na yəri kɔlɔkɔlɔ tın.»

²⁰ Kɔntɔ kwaga nı Ezayi deen ne baarı yi o ta o wı:

«Nɔɔna balυ ya na ba bɔŋı sı ba ba ba se amυ We tın,

bantɔ laan mυ tu ba se amυ.

Amυ pe balυ na maŋı ba wυ bwe amυ bwiə tın mυ ba ba lwarı amυ.»

²¹ Kυ nan na yi Yiſırayelı tiinə bam, We tagı Dı wı:

«De maama wɔnı amυ te a jıa sı a ma jonı abam, yi á vın sı á ba amυ te.»

11

We wυ yađı Yiſırayelı tiinə bam

¹ Kɔntɔ tın, amυ ta lagı a bwe a nii, We vın Dı titı nɔɔna Yiſırayelıtiinə bam mυ na? Aye! Kυ dai kɔntɔ. Amυ titı dı yi Yiſırayelı dwi tu mυ. A yi Abrahamnaa mυ, yi a nuŋı Benzamendwi dım wɔnı. ² We wυ vın Dı nɔɔna balυ Dı na maŋı Dı kuri pulim nı tın. Abam nan maŋı á ye We tɔnɔ

kum na tagi Eli taani te, di o na wari We o ta Yisrayeli tiinə bam na ki te yi ku wu manj tun. ³ O deen wari We o wi: «Yuutu Baŋa-We, ba gu nmɔ nijoŋnə bam maama, yi ba daari ba cɔgi nmɔ kaanum bimbina yam. Ku laan daari amɔ yiranu mu, yi ba kwaani si ba gu amɔ di.»

⁴ We nan lar-o DI wi beɛ mu? DI deen wi: «Amɔ li noona murr-tirpe mu (7.000), si ba taa yi amɔ titi noona. Bantu ta wu fɔgi ba kuni doonə ba zuli Baali.»

⁵ Ku nan ta yi bidwi mu di zim maama. Noona finfin ta mu daari, We na togi DI zaani dim ŋwaanu DI kuri-ba tun. ⁶ We de DI zaani dim ŋwaanu mu DI kuri-ba, si ku dai ba tituŋ-ŋona ŋwaanu. Ku ya na yi ba tituŋ-ŋona ŋwaanu mu We kuri-ba, ku ya daa ba ta yi DI zaani dim DI na pe-ba tun ŋwaanu.

⁷ Ku bri ni Yisrayeli tiinə bam wu ne ciga kalu ba na kwaani si ba na We tee ni tun. Noona balu We na kuri tun nan mu ne-ka. Balu na daari tun bicari digili. ⁸ Ku maa ki-ba ni ku na pupuni te We tonɔ kum wuni ku wi:

«We mu pe ba wubuŋa ti,

yi ba daa ba ni kulukulu kuri.

Di zim maama, ba yiə ta ba nai,

yi ba zwa di kwarumi di We ciga kam.»

⁹ Davididi deen tagi ba taani o wi:

«We wu pa ywəni dilu ba na buŋi si ba di tun pipiri di ji woŋo kulɔ na wu ja-ba ku cɔgi, ni cikɔ na jaani-ba te tun.

Ku maa wu pa We pa ba na cam yi ba tu tɔga ni.

¹⁰ We wu pa ba yiə dwe yi ba daa ba ta nai.

DI maa wu pa ba yira ce di yaara taan,

maɲa maama.»

¹¹ Amu ta lagɪ a bwe a nii, Yisɪrayelɪ tiinə bam na tri ba tɔ kɔntɔ tɪn, kɔ brɪ nɪ ba daa bá wani ba zaɲɪ ba joori ba fɔɣɪ dɪ Wɛ mu na? Aye! Bantu na vɪn Wɛ cɪga kam te tɪn mu pɛ dwi-geetiinə wani ba na vrim Wɛ tee nɪ. Wɛ kɪ kɔntɔ sɪ kɔ pa Yisɪrayelɪ tiinə bam mu taa jɪɣɪ wɔ-gɔɔ dɪ ba.

¹² Yisɪrayelɪ tiinə bam na kɪ ba cɔɣɪ tɪn mu pɛ nabiinə maama wani ba na zənə lanyɪranɪ Wɛ tee nɪ. Bantu na gɛ kulɔ ba na maɲɪ sɪ ba na tɪn mu pɛ dwi-ge tiinə na cwəɲə ba jonɪ Wɛ zənə yam. Kɔ brɪ nɪ Yisɪrayelɪ tiinə kɔɣɔ kulɔ na wó ba tɔɣɪ Wɛ tɪn na puli kɔ ti, kúɔ pa nɔɔna na Wɛ zənə zanzan kɔ ja gaali.

Wɛ na vri dwi-ge tiinə te tɪn

¹³ Kɔ yɪ dɪ abam dwi-geetiinə mu a lagɪ a ta taanɪ dɪntɔ. Amu na yɪ Zezi tɪntɔɲnɔ sɪ a taa tɔɔlɔ o kwərə kam a brɪ dwi-ge tiinə tɪn, a brɪ nɪ kɔ tiini kɔ yɪ tɪtɔɲ-kamunu mu. ¹⁴ Amu kwaanɪ a tɔɲɪ sɪ kɔ pa wɔ-gɔɔ mu ja a donnə Yisɪrayelɪtiinə bam, sɪ kɔ wani kɔ pa Wɛ vri ba badonnə amu tɪtɔɲa yam ɲwaanɪ. ¹⁵ Wɛ na yaɣɪ bantu tɪn, kɔ pɛ lɔɣɔ baɲa dwi tiinə maama laan ba ba fɔɣɪ dɪ Wɛ. Kɔ daari maɲa kalɔ Wɛ na wó joori Dɪ jonɪ-ba tɪn, kúɔ ta nyɪ dɪ twa na joori ba na ɲwɪa te tɪn mu.

¹⁶ Dí ye nɪ, nmu na de yigə n fɔ dɪpɛ n tɪɲɪ Wɛ ɲwaanɪ, dilɔ maama na daari tɪn daa ta yɪ Wɛ nyɪm mu. Tiu kuri na yɪ Wɛ nyɪm, kɔ nɛ sɪm maama dɪ yɪ Wɛ nyɪm mu. ¹⁷ Yisɪrayelɪ tiinə bam nyɪ dɪ Olivitiu ba na jəri gaari wɔnɪ te tɪn mu. Kɔ yɪ nɪnɛnɪ Wɛ mu goni tiu kɔm kɔntɔ

ne sɪdaara Dɪ yagɪ, yɪ Dɪ daari Dɪ kwe Olivi tiu kulɔ na wɔ gaa wɔnɪ tɪn ne Dɪ tonji Dɪ gwaanɪ ne sɪdonna sɪm wɔnɪ. Abam balɔ na yɪ dwi-ge tiinə tɪn nyɪ dɪ ne sɪlɔ ba na tonji tɪn mɔ. Sɪ laan ma wəri yɪ sɪ tɔgɪ sɪ nai tiu kɔm kugu kɔm nyɔa kam. ¹⁸ Kɔntɔ ɲwaanɪ, nmɔ yɪ ta n gooni ne sɪlɔ ba na goni ba yagɪ tɪn. Nmɔ na bri n titɪ kɔntɔ, ta n ye sɪ kɔ dai nmɔ mɔ pai tiu kɔm kugu kɔm zɪga. Kɔ yɪ kugu kɔm mɔ jɪgɪ nmɔ. ¹⁹ Nmɔ nan wai n tɛ ni: «Wɛ goni ne sɪm kɔntɔ Dɪ yagɪ, kɔ daari sɪ amɔ mɔ na jəgə a tonji tiu kɔm yɪra ni.» ²⁰ Kɔ sɪnɪ kɔ kɪ kɔntɔ mɔ. Wɛ nan goni ne sɪm kɔntɔ Dɪ yagɪ, ba na wɔ kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Dɪ tɪn ɲwaanɪ mɔ. Nmɔ nan na wanɪ n tonji tiu kɔm yɪra ni tɪn, kɔ yɪ n na kɪ n wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ tɪn ɲwaanɪ mɔ. Nan yɪ zanɪ n ta n kɪ kamunni, za n ta n kwarɪ Wɛ. ²¹ Bɛɲwaanɪ, Wɛ na wɔ sɛ sɪ Dɪ yagɪ tiu kɔm titɪ ne sɪm sɪ je ni tɪn, nmɔ dɪ na ba jɪgɪ wɔ-dɪdɔba dɪ Dɪ, Dɪ bá yagɪ-m da.

²² Kɔ maama nan bri Wɛ na kɪ nɔɔna lanyɪranɪ te, yɪ Dɪ daari Dɪ vanɪ nɔɔna zwa te tɪn mɔ. Kɔ na yɪ balɔ na kɪ ba cɔgɪ tɪn, Dɪ vanɪ ba zwa mɔ. Kɔ daari, nmɔ nan na wɔ yagɪ Wɛ cwəɲə kam tɔgɪm, Dɪ wú ta kɪ nmɔ lanyɪranɪ. Nmɔ nan na yagɪ Wɛ cwəɲə kam, Dɪ laan wú go nmɔ dɪ Dɪ yagɪ mɔ ni tiu naga te. ²³ Yɪstrayɛlɪ tiinə bam nan na kɪ ba wɔ-dɪdɔba ba sɛ Wɛ, baá joori ba na ba jəgə kam. Wɛ wú wanɪ Dɪ joori Dɪ tonji-ba da. ²⁴ Kɔntɔ tɪn, nmɔ wɔlɔ na yɪ dwi-ge tu tɪn nyɪ dɪ naga kalɔ Wɛ na goni Olivi tiu kulɔ na wɔ gaa wɔnɪ tɪn yɪra ni mɔ. Dɪ ma pa nmɔ tonji Olivi tiu kulɔ na wɔ gaari wɔnɪ tɪn yɪra ni, yɪ kɔ dai ni

nɔɔna na yəni ba kɪ te tɪn. Kuntɔ ɲwaanɪ kɔ bá ta cana dɪ Wɛ sɪ Dɪ joori Dɪ tonɪ nɛ sɪlɔ Dɪ ya na goni tɪn sɪ tɪtɪ kugu kɔm je nɪ.

Wɛ jigi nɔɔna maama ɲwanja sɪ Dɪ vrɪ-ba

²⁵ A ko-biə-ba, amɔ lagɪ sɪ á lwarɪ Wɛ cɪga kalɔ dɛɛn na səgi tɪn mɔ. Abam na sɪnɪ á lwarɪ kuntɔ, á daa bá ta bɔɲɪ nɪ á yɪ swan tiinə. Kɔ na yɪ te tɪn, lele kuntɔ Yisɪrayelɪtiinə badaara wɔrɔ digili yɪ ba warɪ Wɛ cɪga kam kuri ba nɪ. Kɔ nan wó ta yɪ kuntɔ, sɪ kɔ vu kɔ yɪ maɲa kam dwi-geɪtiinə balɔ na sɛ Wɛ tɪn kɔgɔ kɔm na wó puli kɔ ti tɪn. ²⁶ Kuntɔ, Yisɪrayelɪ tiinə kɔgɔ kɔm maama laan wó na vrɪm, nɪ kɔ na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ kɔ wɪ:

«Wɔlɔ na pɪ nɔɔna na vrɪm tɪn wó nunɪ Siyɔnnɪ o ba,

yɪ oó pa Zakɔbɪdwi tiinə bam lwarɪm dɪm ti.

²⁷ Amɔ Wɛ wó go ni dɪntɔ a pa-ba,

nɪ amɔ wó saarɪ ba lwarɪm dɪm a yagɪ.»

²⁸ Yisɪrayelɪ tiinə bam na vɪn Wɛ kwər-ywəɲə kam tɪn, ba jigi Wɛ dɔna mɔ, yɪ kuntɔ laan pa abam dwi-geɪ tiinə bam na vrɪm Wɛ tee nɪ. Kɔ daarɪ, kɔ na yɪ Wɛ na kuri nɔɔna sɪ ba taa yɪ Dɪ nɔɔna te tɪn laɲa nɪ, Dɪ soe Yisɪrayelɪ tiinə bam, Dɪ dɛɛn na goni ni dɪ ba nabaara bam tɪn ɲwaanɪ. ²⁹ Wɛ nan ba kɪ a ya na maanɪ, dɪ Dɪ na kuri nɔɔna yɪ Dɪ kɪ-ba lanyɪranɪ te tɪn. ³⁰ Abam dwi-geɪ tiinə dɛɛn ya vɪn Wɛ mɔ, yɪ á laan ba á lwarɪ Dɪ yibwən-durə kam, Yisɪrayelɪ tiinə bam na vɪn Wɛ tɪn ɲwaanɪ. ³¹ Bantɔ dɪ laan tu ba vɪn Wɛ ni, yɪ abam na Wɛ yibwənə kam, sɪ kɔ wanɪ kɔ pa bantɔ dɪ laan ba ba lwarɪ Dɪ yibwən-durə

kam na yi te tɪn. ³² Wɛ nan pɛ nɔɔna maama nyi ni ba wɔ pɪna digə ni mu te, ba na vɪn DI ni tɪn ŋwaani, si DI laan wani DI duri ba maama yibwənə.

³³ Maani-na á nii Wɛ zaani dɪm na tiini dɪ dagɪ te.

Wɛ wɔbɔɔŋa dɪ DI yəno kum dɪ ma tiini kɔ lirə. Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wani o lwarɪ DI na li wɔbɔɔŋa si

DI kɪ te tɪn,

naa o lwarɪ cwe sɪb DI na tɔɔɪ tɪn,

ni kɔ na pɔpɔni Wɛ tɔnɔ kum wɔni kɔ wi:

³⁴ «Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wani o lwarɪ Baŋa-Wɛ wɔbɔɔŋa,

naa o bri-DI DI na wó kɪ te tɪn.

³⁵ Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wani o kwe o woŋo

o jɪni Wɛ.»

³⁶ Bɛŋwaani wəɛnu maama nunɪ Wɛ te mu,

yi dɪntɔ mu nii ti maama baŋa ni,

yi ti maama yi dɪntɔ nyim mu.

Wɛ maŋi dɪ zulə mu, si kɔ taa ve maŋa kalɔ na ba ti tɪn. Amina.

12

Wɛ nɔɔna na maŋi si ba taa ŋwi te tɪn

¹ A ko-biə-ba, Wɛ na tiini DI jɪɔ abam ŋwaŋa kuntu tɪn, a loori abam si á kwe á tɪtɪ á pa Wɛ nɪnɛɛni ba na mɛ woŋo ba kɪ kaanɪm ba pa Wɛ tɪn, si á taá ŋwi dɪ wɔ-pɔŋo, si kɔ poli Wɛ wɔ lanyɪrani. Kuntu mu yi zulə yalɔ na maŋi si á pa Wɛ tɪn. ² Á yi pa á wɔbɔɔŋa taa tɔɔɪ balɔ na yəri Wɛ tɪn cwe sɪm. Kwaani-na si Wɛ pa á taá jɪɔ wɔbɔɔŋ-dɔɔra, si kɔ ləni á ŋwɪa kam maama. Abam laan wó ba á lwarɪ Wɛ wɔbɔɔŋa na lagɪ si

á kɪ kʊlʊ tɪn, yɪ á wɔ́ lwarɪ nɪ kʊ tiini kʊ lana
cɪga cɪga yɪ kʊ poli Dɪ wɔ.

³ Wɛ na kɪ-nɪ yu-yoŋo sɪ a taa yɪ Dɪ tɪntʊŋnʊ
tɪn, a lagɪ a ta dɪ abam maama sɪ á yɪ taá bʊŋɪ
kamunni á pa á tɪtɪ, nɪ á dwe á na maŋɪ á yɪ te
tɪn. Á nan taá jɪgɪ wɔbʊŋ-ŋʊna, sɪ kʊ maŋɪ dɪ Wɛ
na pɛ abam dɪdʊa dɪdʊa pɛɛrɪ te á na kɪ á wɔ-
dɪdʊa dɪ Dɪ tɪn ŋwaanɪ. ⁴ Nabiinu yɪra yɪ woŋo
dɪdʊa mʊ, yɪ ya laan pɔɔrɪ je dwi tɛrɪ tɛrɪ. Jɛgə
maama nan jɪgɪ ka tɪtʊŋa mʊ yɪra yam wɔnɪ.
⁵ Kʊ nan yɪ bɪdʊɪ mʊ dɪ dɪbam balʊ dɪ na ŋwɪ
dɪ Zezi Krisi tɪn. Dí tiini dí daga, yɪ dí nan yɪ
kɔgɔ dɪdʊa mʊ. Dɪbam maama dɪdʊa dɪdʊa maa
tʊŋɪ dí wɛli daanɪ, nɪ yɪra yam je sɪm dwi tɛrɪ
tɛrɪ na tʊŋɪ sɪ zɛni daanɪ te tɪn. ⁶ Wɛ-pɛɛra yalʊ
Dɪ na pɛ dɪbam tɪn yɪ dwi tɛrɪ tɛrɪ mʊ, nɪ Dɪ na
pɛ dɪbam zaanɪ te tɪn. Wɛ na pɛ wɔlʊ wai o
ŋɔɔnɪ yiyɪu-ŋwɛ tɪn, kʊntʊ tu maŋɪ sɪ o taa tɔgɪ
o na jɪgɪ wɔ-dɪdʊa dɪ Wɛ te tɪn mʊ o ma ŋɔɔnɪ-
sɪ. ⁷ Wɛ na pɛ wɔlʊ wai o tʊŋɪ o wɛli o donnə
tɪn, kʊntʊ tu maŋɪ sɪ o taa tʊŋɪ kʊntʊ mʊ. Wɔlʊ
Wɛ na pɛ o wai o brɪ o donnə Wɛ cɪga kam tɪn,
sɪ o dɪ kwaanɪ o taa brɪ-ka. ⁸ Wɛ na pɛ wɔlʊ wai
o kwe nɔɔna sɪ ba na baarɪ tɪn maŋɪ sɪ o taa kɪ
kʊntʊ mʊ. Wɔlʊ dɪ na cɛ o wəənu o maa zɛni
o donnə tɪn maŋɪ sɪ o ma o wɔ-yoŋo mʊ o wɛli-
ba lanyɪranɪ. Wɔlʊ nan na yɪ nɔɔna yigə tu tɪn
maŋɪ sɪ o kwaanɪ o taa brɪ-ba cwəŋə lanyɪranɪ.
Wɔlʊ nan na duri o donnə yibwənə tɪn maŋɪ sɪ
o taa kɪ-kʊ dɪ wɔpolo mʊ.

⁹ Á taá soe daanɪ dɪ cɪga. Á taá culi wo-lwaanʊ
dwi maama, sɪ á daarɪ á taá kɪ kʊlʊ maama

na lana tɪn. ¹⁰ Á na yɪ ko-biə daanɪ Zezi Krisi ŋwaanɪ tɪn, á taá soe daanɪ dɪ á wɔrɔ maama, sɪ á taá nɪgɪ daanɪ lanyɪranɪ. ¹¹ Á na tɔŋɪ á pa Wɛ te tɪn, á yɪ pa yawɔrɔ zɔ abam. Kwe-na á bɪcara maama á taá maa tɔŋɪ á pa dí Yuutu wɔm. ¹² Á na jɪgɪ tɪna dɪ Wɛ te tɪn, á taá jɪgɪ wɔpɔlo kɔ ŋwaanɪ. Yaara na yɪ abam, sɪ á vɔ pu-dɪa. Kwaanɪ-na á taá loori Wɛ maŋa maama. ¹³ Cɛ-na á wəənu á ma zəni balɔ na yɪ Wɛ nɔɔna yɪ yinigə jɪgɪ-ba tɪn. Á taá jeeri vərə lanyɪranɪ á sam nɪ.

¹⁴ Kɔ na yɪ balɔ na jɪgɪ abam ba bɛɛsɪ tɪn, sɪ á taá loori Wɛ sɪ Dɪ kɪ-ba lanyɪranɪ. Á nan yɪ sɔɔlɪ á cɔgɪ-ba. ¹⁵ Kɪ-na wɔpɔlo dɪ balɔ na jɪgɪ wɔpɔlo tɪn, sɪ á daari á wəli dɪ balɔ na keeri tɪn á keeri. ¹⁶ Á taá jɪgɪ-na wɔbɔŋ-dɪdwɪ. Á yɪ taá kɪ kamunni. Tu-na á tɪtɪ sɪ á taá tɔŋɪ tɪtɔŋ-balɛ dɪ. Á yɪ taá bɔŋɪ á pa á jɪgɪ swan.

¹⁷ Nɔɔnɔ na kɪ abam lwarɪm, á dɪ daa yɪ joori á kɪ-o lwarɪm á ma ŋwɪ. Nan kwaanɪ-na sɪ á taá kɪ kulɔ na lana tɪn nɔɔna maama yigə nɪ.

¹⁸ Kwaanɪ-na lanyɪranɪ sɪ á taá zɔvɪ dɪ ywəəni nɔɔna maama tɪtari nɪ, nɪ á na wai te tɪn. ¹⁹ A badon-sonnu-ba, á yɪ taá bɔŋɪ sɪ á kɪ balɔ na kɪ abam lwarɪm tɪn dɪ lwarɪm. Nan yagɪ-na, sɪ Wɛ ban-zɔŋɔ kɔm wó ba ba baŋa. Bɛŋwaanɪ kɔ pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ, nɪ Baŋa-Wɛ tagɪ Dɪ wɪ:

«Amɔ yɪ wɔlɔ na wó cɔgɪ nɔɔna dɪ ba kəm-balwaarɔ tɪn.

Amɔ wó pa ba joori ba na kulɔ na maŋɪ dɪ ba tɪn.»

²⁰ Kɔ nan ta pɔpɔnɪ kɔ wɪ:

«Nmυ dυm kana na wɔɛ,
 sɪ n pa-o wɔdiu sɪ o di.
 Na-nyɔm na jɪg-o,
 sɪ n pa-o na sɪ o nyɔ.
 N na kɪ kɔntυ,
 kυb pa cavura tiini ya ja-o.»

²¹ Abam nan yɪ pa lwarɪm wanɪ abam. A taá kɪ kəm-laarυ sɪ tɪ wanɪ lwarɪm dam tɪ cɔgɪ.

13

Dí na maɲɪ sɪ dí sɛ dí lɔgv kɔm yigə tiinə te tɪn

¹ Abam maama maɲɪ sɪ á sɛ dɪdɛera balυ na te á tɪnɪ dɪm tɪn nɪ, bɛɲwaanɪ nɔɔn-nɔɔnυ ba jɪgɪ dam sɪ o taa te o don yɪ Wɛ wυ pɛ kυ tu cwəɲə. Dɪdɛera balυ na wura tɪn yɪ Wɛ mυ tɪɲi-ba. ² Wυlυ maama na vɪn dɪdɛera bam kɔntυ nɪ tɪn, kυ tu vɪn cwəɲə kalυ Wɛ na tɪɲɪ tɪn mυ. Balυ na kɪ kɔntυ don tɪn wó na cam. ³ Dɪdɛera bam nan ba pai fɔbɪnɪ jɪgɪ balυ na kɪ kəm-laarυ tɪn. Fɔbɪnɪ jɪgɪ balυ na kɪ kəm-balwaarυ tɪn mυ. Nmυ na ba lagɪ sɪ fɔbɪnɪ taa jɪgɪ-m dɪ dɪdɛera bam, n maɲɪ sɪ n ta n kɪ kəm-laarυ mυ sɪ kυ pa n na zulə ba tee nɪ. ⁴ Wɛ nan tɪɲɪ dɪdɛera bam sɪ ba taa tɔɲɪ ba pa-DI abam zənə ɲwaanɪ mυ. Abam nan na kɪ wɔ-balwaarυ, á maɲɪ sɪ á taá kwarɪ fɔbɪnɪ, bɛɲwaanɪ dɪdɛera bam sɪnɪ ba jɪgɪ cwəɲə sɪ ba pa nɔɔna na cam. Bantυ mυ yɪ balυ Wɛ na tɪɲɪ sɪ ba tɔgɪ DI ban-zɔɲɔ kɔm ɲwaanɪ ba ma pa balυ na kɪ lwarɪm tɪn na cam. ⁵ Kɔntυ ɲwaanɪ mυ á maɲɪ sɪ á sɛ ba nɪ. Kυ daɪ ba na wó pa á na cam tɪn yɪranɪ ɲwaanɪ. Á sɛ-ba, bɛɲwaanɪ á ye á bɪcara nɪ, nɪ á maɲɪ sɪ á tɔgɪ cɪga cwəɲə mυ.

⁶ Kɔ ta yi kɔntɔ ɲwaanɩ mɔ á maɲɩ sɩ á taá ɲwi lampoo. Bɛɲwaanɩ dɩdɛɛra bam tɔɲɩ ba pa Wɛ mɔ, dɩ ba na kwaanɩ ba tɔɲɩ te tɩn. ⁷ Nan taá ɲwi kɔlɔ maama ba na maɲɩ sɩ ba jonɩ á tee nɩ tɩn á pa-ba. Kɔ na yi wɔlɔ na jonɩ á yuu lampoo tɩn, naa wɔlɔ dɩ na jonɩ á wəənu lampoo tɩn, sɩ á ɲwi á lampoo maama á pa-ba. Kɔ na yi wɔlɔ na maɲɩ sɩ á taá kwar-o tɩn, sɩ á taá kwar-o. Kɔ na yi wɔlɔ na maɲɩ dɩ zulə tɩn, sɩ á taá zul-o.

Dí na maɲɩ sɩ dí taá soe dí donnə te tɩn

⁸ Abam nan yi taá jɪɣɩ-na nɔɔn-nɔɔnɔ wɔɲo jɩnɩ, jɩnɩ dɩlɔ á na wó taá jɪɣɩ tɩn mɔ yi sɩ á taá soe á donnə. Wɔlɔ maama na soe o doɲ tɩn sɩnɩ o tɔɣɩ Wɛ cullu tɩm dɩ Dɩ niə yam mɔ. ⁹ Wɛ cullu tɩm brɩ nɩ: «Yɩ kɩ boorim, yi ɣɔ nɔɔnɔ, yi ɲɔnɩ, yi pa n yi zɔ n donnə wəənu.» Cullu tɩm kɔntɔ dɩdaanɩ Wɛ niə yam maama nan tɔɣɩ ni dɩdɔa mɔ. Ni dɩntɔ nan mɔ wɩ: «Ta n soe n doɲ nɩ n tɩtɩ te.» ¹⁰ Nmɔ na soe n doɲ, n daa n bá wanɩ n kɩ-o balɔɔ. Wɔlɔ na soe o doɲ tɩn sɩnɩ o kɩ Wɛ niə yam na brɩ kɔlɔ tɩn mɔ.

Dí maɲɩ sɩ dí ti dí yigə mɔ dí cəɣi Zezi Krisi tum

¹¹ Á taá kɩ-na kɔntɔ, sɩ abam ye maɲa kalɔ wɔnɩ dí na wɔra tɩn. Maɲa yi sɩ á zaɲɩ á yaɣɩ dɔɔm. Maɲa kalɔ Wɛ na wó ba Dɩ vrɩ dɩbam tɩn daari fɩn sɩ ka yi, yi kɔ daa dai nɩnɛnɩ maɲa kalɔ dí dɛen na puli dí kɩ dí wɔ-dɩdɔa dɩ Zezi tɩn. ¹² Maɲa kam daari fɩn sɩ ka yi, nɩ tɩga na lagɩ ka pɔɔrɩ te tɩn. Tɩtɩ dɩm lagɩ dɩ kɛ sɩ wɩa pooni ba. Kɔntɔ ɲwaanɩ, á pa dí yaɣɩ kikiə yalɔ maama

na yi lim nyum tun, si dí daari dí ma We dam dım dí ci dí titi, si dí wani dí tɔgi pooni cwəŋə kam. ¹³ Pa-na dí tɔgi cwəŋə si kɔ maŋi di balu na wɔ pooni wɔni te tun. A nan pa-na dí yagi nɔn-kwəlim di sa-nyɔri di boorim di wo-digiru kikiə maama. A yi taá jaani daani naa á taá ki wɔ-gɔɔ daani. ¹⁴ Pa-na abam ŋwɔa kam didaani dí Yuutu Zezi Krisi ŋwɔa kam taa yi biɔwi. Nan yi pa-na á wɔbɔŋa taa tɔgi wo-yɔɔru tɔlɔ á fra na zɔɔri tun.

14

Dí wɔ maŋi si dí taá co daani

¹ Joni-na nɔɔnɔ wɔlɔ wɔbɔŋa ta na wɔ biɔi We cwəŋə kam wɔni tun lanyirani. A nan yi magi kantɔɔ di o na bɔŋi te tun. ² Nɔɔnɔ wɔra o wɔbɔŋa na biɔa We cwəŋə kam wɔni, kɔ ma pa o ba culi kulɔkulɔ dim. Kɔ daari nɔɔnɔ wɔdonɔ wɔra o wɔbɔŋa na wɔ biɔi yi kɔ pa o culi nwam. ³ Wɔlɔ nan na wai o di wɔŋo maama tun yi zaŋi o gooni wɔlɔ wɔm o na ba di wɔŋo maama tun. Wɔlɔ di nan na ba di wɔŋo maama tun yi zaŋi o co wɔlɔ na di wɔŋo maama tun, beŋwaani o di yi We nɔɔnɔ mɔ. ⁴ Nmɔ yi wɔɔ mɔ si n co nɔɔnɔ wɔdonɔ tintɔŋnɔ? Kɔ yi o titi yuutu wɔm mɔ maŋi si o nii o ki ciɔa naa o wɔ ki. Wɔlɔ na yi dí Yuutu wɔm nɔɔnɔ tun ki lanyirani mɔ, beŋwaani dí Yuutu wɔm wó wani o pa o taa ki lanyirani.

⁵ Nɔɔnɔ wɔra o na li de o pa di dwe da yadonnə yam. Kɔ daari nɔɔnɔ wɔdonɔ di maa wɔra o na ba kuri da yam daani. Nɔɔnɔ maama

nan manɔ si o ki kulɔ o na ye o bɛcarɔ nɛ nɛ kɔ manɔ tɛn. ⁶ Nɔɔnɔ wɔlɔ na kuri dɛ si dɛ taa yɛ da-kamunu tɛn yɛni o ki dɛ Yuutu wɔm ɛwaaɛnɛ mɔ. Wɔlɔ na di wɔɛɔ maama tɛn ki kɔntɔ o ma zuli dɛ Yuutu wɔm mɔ, o na yɛni o ki Wɛ le wɔdiu kɔm baɛa nɛ tɛn ɛwaaɛnɛ. Wɔlɔ dɛ nan na ba di wɔɛɔ maama tɛn dɛ ki kɔntɔ o ma zuli dɛ Yuutu wɔm mɔ, yɛ o dɛ ki Wɛ le kɔ ɛwaaɛnɛ. ⁷ Dɛbam wɔlɔwɔlɔ ba ɛwɛ o tɛtɛ yɛranɛ ɛwaaɛnɛ. Dɛ wɔlɔ nan na tɛgɛ dɛ, kɔ ta dɛ o tɛtɛ yɛranɛ ɛwaaɛnɛ. ⁸ Dɛ zɛ na ɛwɛ, dɛ ɛwɛ dɛ Yuutu wɔm ɛwaaɛnɛ mɔ. Dɛ nan zɛ na tɛgɛ dɛ, kɔ ta yɛ dɛ Yuutu wɔm ɛwaaɛnɛ mɔ. Bɛɛwaaɛnɛ, dɛ na ɛwɛ naa dɛ na tɛga, dɛ ta yɛ dɛ Yuutu wɔm nɔɔna mɔ. ⁹ Zezi Krisi tɛgɛ yɛ o joori o bi o na ɛwɛa, si o taa yɛ twa dɛ nanɔna Yuutu mɔ.

¹⁰ Kɔ na yɛ kɔntɔ tɛn, bɛɛ mɔ yɛ n co n ko-bu? Si nmɔ dɛ, bɛɛ mɔ yɛ n gooni n ko-bu? Dɛbam maama nan lagɛ dɛ ba dɛ zɛgɛ Wɛ yɛgɛ nɛ mɔ, si Dɛ di dɛbam taanɛ. ¹¹ Kɔ pɔpɔnɛ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɛ, nɛ Baɛa-Wɛ tagɛ Dɛ wɛ:

«Amɔ na yɛ ɛwɛa tu tɛn,
kɔ yɛ cɛga mɔ nɛ,
nɔɔna maama wɔ ba ba kuni doonɔ amɔ yɛgɛ nɛ,
yɛ bɛ ta dɛ ba niɔ jaja,
nɛ amɔ mɔ yɛ Baɛa-Wɛ.»

¹² Kɔntɔ brɛ nɛ dɛbam maama lagɛ dɛ ba dɛ zɛgɛ Wɛ yɛgɛ nɛ mɔ, si nɔɔnɔ maama ta kulɔ o na ki tɛn.

Dɛ wɔ manɔ si dɛ pa dɛ ko-bu tɛsi Wɛ cwɛɛɛnɛ wɔnɛ

¹³ Kɔntɔ tɛn, dɛ daa yɛ ta co dɛ donnɔ. Nan lɛna wɔbɔɛa si á yɛ ki kulɔ na wɔ pa á ko-bu tɛsi

naa o yagi We cwəŋə tɔgum tɪn. ¹⁴ Amu na ŋwɪ dɪ dɪ Yuutu Zezi tɪn, amu ye lanyɪranɪ nɪ wɔdiu tərə kɔ titɪ na yɪ wo-digiru We yigə nɪ. Nɔɔnɔ nan na pɛ woŋo kulɔ yɪ culu, kɔ sɪnɪ kɔ yɪ culu mu kɔ pa nɔɔnɔ wɔm kɔntɔ. ¹⁵ Nmu nan na pɛ n ko-bu wɔ cɔgi dɪ n na di wɔdiu kulɔ tɪn, kɔ brɪ nɪ n daa n ba tɔgi sono cwəŋə mu. Yɪ pa nmu na di wɔdiu kulɔ tɪn cɔgi nɔɔnɔ dɪ We daanɪ, yɪ o yɪ wɔlɔ Zezi Krisi na tɪgi o ŋwaanɪ tɪn. ¹⁶ Yɪ pa nɔɔna na cwəŋə sɪ ba co woŋo kulɔ na lana dɪ nmu tɪn. ¹⁷ Dɪbam na yɪ We paari dim nɔɔna te tɪn ba tɔgi wɔdiiru dim ŋwaanɪ. Kɔ nan tɔgi dɪ na kɪ cɪga We yigə nɪ tɪn ŋwaanɪ mu, dɪ wɔ-zuru dɪ wɔpolo, nɪ We Joro kum na pai dɪbam te tɪn. ¹⁸ Wɔlɔ maama nan na tɔŋɪ o pa Zezi Krisi kɔntɔ doŋ tɪn, kɔntɔ tu wɔ poli We wɔ, yɪ nɔɔna dɪ wɔ pa-o cɪga.

¹⁹ Kɔntɔ ŋwaanɪ, pa-na dɪ kwaanɪ dɪ taá kɪ kulɔ maama na pai nɔɔna jɪgi ywəəni daanɪ yɪ kɔ zəni-ba sɪ ba bɪ We cwəŋə wɔnɪ tɪn. ²⁰ Yɪ pa wɔdiiru dim cɔgi We tɪtɔŋa. Wɔdiiru maama maŋɪ dim mu. Nmu nan na di kulɔ na wɔ pa n doŋ wɔ cɔgi kɔ ŋwaanɪ tɪn, sɪ n yagi kɔ dim. ²¹ Kɔ lana sɪ n yɪ kɪ kulɔ maama na wɔ pa n ko-bu tɔsi We cwəŋə nɪ tɪn, kɔ na yɪ nwana dim naa sana nyɔm naa kulɔ maama dɪ.

²² Nmu na ye kulɔ n wɔbɔŋa nɪ kantɔ laŋa nɪ tɪn, ta n jɪgi-kɔ nmu dɪ We laŋa nɪ. Nɔɔnɔ wɔlɔ na ye kulɔ na lana sɪ o kɪ yɪ o ba jɪgi wɔbɔŋa yale kɔ baŋa nɪ tɪn, kɔntɔ tu jɪgi yu-yoŋo. ²³ Kɔ daari, nɔɔnɔ wɔlɔ na jɪgi bubwɛa dɪ o na di wɔdiu kulɔ tɪn, kɔntɔ tu bá na bura We tee nɪ. Kɔ brɪ nɪ o ba jɪgi wɔ-dɪdɔa o dim dim wɔnɪ. Woŋo kulɔ

maama nmɔ na wó kí yí n ba jígí wɔ-dídwa tɪn, kú yí lwarím mɔ.

15

Dí na maɲi sí dí taá kí te dí donnə tɪn

¹ Dɪbam balu wɔbɔɲa na bígí Wɛ cwəɲə kam wɔnɪ tɪn maɲi sí dí taá wəli balu wɔbɔɲa ta na wɔ bígí tɪn mɔ, ba wɔbɔɲa ta na bwənə tɪn ɲwaanɪ. Dí wɔ maɲi sí dí taá kí kɔlɔ na poli dɪbam yɪranɪ wɔrɔ tɪn. ² Dɪbam maama nan maɲi sí dí taá kí kɔlɔ na wó poli dí donnə wɔrɔ tɪn mɔ, dí maɲi sí dí kí-ba lanyiranɪ mɔ sí kú pa ba fɔgí ba bɪ Wɛ cwəɲə wɔnɪ. ³ Zezi Krisi dɛɛn nan wɔ kí kɔlɔ na poli o yɪranɪ wɔ tɪn, nɪ Wɛ tɔnɔ kɔm na tagí te kú wɪ: «Trɔ tɪlɔ nɔɔna na twɪ nmɔ Baɲa-Wɛ tɪn mɔ joori tɪ tɔ amɔ yuu nɪ.» ⁴ Kɔlɔ maama dɛɛn na pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kɔm wɔnɪ tɪn yí sí kú taa brɪ dɪbam Wɛ cɪga kam mɔ, sí kú pa dí na pu-dɪa dí baari sí dí taá jígí tɪna Wɛ tee nɪ.

⁵ Wɛ mɔ yí wɔlɔ na paɪ nɔɔna pu-dɪa dí baari tɪn, yí dɪntɔ wó pa á taá jígí wɔbɔɲ-dɪdwɪ nɪ Zezi Krisi na lagí te tɪn. ⁶ Kɔntɔ, kú pa abam maama se daanɪ yí á taá jígí nɪ dɪdwɪ á ma zuli Wɛ dɪlɔ na yí dí Yuutu Zezi Krisi Kɔ tɪn. ⁷ Jonɪ-na daanɪ lanyiranɪ nɪ Zezi Krisi na jonɪ abam te tɪn. Kɔntɔ wó pa Wɛ na zulə.

Wɛ kwər-ywəɲə kam yí dwi maama nyim mɔ

⁸ Amɔ nan lagí a ta abam nɪ Zezi Krisi tu sí o tɔɲɪ o pa Zwifəbam mɔ, sí kú pa Wɛ na goni nɪ dí ba nabaara bam te tɪn sɪnɪ kú kí, sí kú brɪ nɪ

Wε yi cıga tu. ⁹ O tum dım ta yi sı kv pa dwi-geetiinə bam dı mv ba ba zuli Wε Dİ na jıgı ba yibwəñə tın ηwaanı, nı Wε tənə kum na tagı te kv wı:

«Amv wó wəli dı dwi-ge tiinə bam a zuli nmv, yi a leeni a tee nmv yırı.»

¹⁰ Kv ta pıpıñı kv wı:

«Abam dwi-ge tiinə bam wəli-na dı Wε nɔɔna bam maama á taá kı wɔpolo.»

¹¹ Kv ta wı:

«Abam dwi-ge tiinə bam maama taá zuli-na Yuutu Baɲa-Wε.

Pa-na lvgv baɲa dwi maama taa tee-Dİ.»

¹² Ezayidı deen tagı o wı:

«Zesedwi dım tu didva wó zanı o ba sı o taa te lvgv baɲa dwi tiinə maama,

yi bantv wó ta jıgı tına o ηwaanı.»

¹³ Wε dılv na paı á jıgı tına tın wó pa á tiini á taá jıgı wɔpolo dı wɔ-zuru, á na kı á wɔ-dıdva dı Dİ tın ηwaanı. Wε Joro kum dam laan wó pa á na jıgı tına dı Wε te tın fɔgı kv pulı kv ja gaalı.

Pooli na ηɔɔñı o titvɲa yam woɲo te tın

¹⁴ A ko-biə-ba, amv titı ye nı abam kı kəm-laarv zanzan mv, yi á tiini á jıgı yəno kv paı á wai á brı daanı dı Wε cıga kam. ¹⁵ Amv pıpıñı wəñnu tidonnə dı baarı mv tənə kuntv wıñı, sı a maa guli abam wəñnu tılv á na maɲı á zaası tın. Amv pıpıñı kuntv dı Wε na pε-nı yu-yoɲo,

¹⁶ sı a taa yi Zezi Krisi tıntvɲnv dwi-geetiinə bam ηwaanı tın mv. Amv na tvɲı a pa Wε te tın yi sı a yəni a tɔɔlı Dİ kwər-ywəɲə kam mv, sı a wantı a joɲı dwi-ge tiinə a kı-ba Wε jıɲa nı, sı ba pa Dİ

wɔ poli, DI Jorokum na fɔgi ku kwɛ ba bɛcara tɪn ɲwaaɪ.

¹⁷ Kuntu, amɔ na ɲwɔ dɪ Zezi Kriɪ tɪn ɲwaaɪ, a kɪ wɔpolo dɪ a na tɔɲɪ a pa Wɛ te tɪn. ¹⁸ Amɔ nan ba jɪgi baari sɪ a ɲɔɔɪ kɔlɔkɔlɔ, ku na daɪ Zezi Kriɪ na mɛ amɔ o kɪ kɔlɔ tɪn yɪraɪ. Ku yɪ Zezi mɔ pɛ ku tɔgi dɪ a ni-taanɪ dɪ a tɪtɔɲa yɪ dwi-gɛ tiinə bam sɛ Wɛ. ¹⁹ Ba ma sɛ Wɛ dɪ DI na dɛ DI Joro kum dam ɲwaaɪ DI pa ba na wo-kɪnkagɪla dɪ maana yalɔ na bri DI dam tɪn. Ku yɪ kuntu donɲ mɔ amɔ zɪgi Zeruzalem nɪ a tɔlɪ je sɪm maama a vu a yɪ Yiliiri, yɪ a bri Wɛ cɪga kalɔ maama na yɪ Zezi Kriɪ kwɛr-ywɛɲɛ kam nyum tɪn. ²⁰ Maɲa maama amɔ lagɪ sɪ a kwaanɪ a taa tɔlɪ Zezi kwɛr-ywɛɲɛ kam je sɪlɔ nɪ, ba daa ta na wɔ ni Zezi Kriɪ taanɪ dɪm da tɪn mɔ. Amɔ ba lagɪ sɪ a tɔlɪ-ka je sɪlɔ nɪ, ba na maɲɪ ba ni-ka tɪn, sɪ ku yɪ taa nyɪ nɪ, nɔɔɔwɔ wɔdonɲ kɛbrɛ yuu nɪ mɔ amɔ tu a lɔ, ²¹ nɪ ku na maɲɪ ku pɔpɔnɪ Wɛ tɔnɔ kum wɔnɪ te ku wɪ:

«Ba ta na wɔ tɔlɪ o kwɛrɛ ba bri balɔ tɪn laan wɔ ba ba lwarɪ-ka.

Balɔ ta na wɔ ni o ɲwa tɪn

laan wɔ ba ba ni o cɪga kam kuri.»

Pooli na buɲɪ sɪ o vu o na Rom tiinə bam te tɪn

²² Mɔ ku kuri amɔ gɛ laɲa kuni zanzan sɪ a ba abam te. ²³ Ku daari lele kuntu, je sɪm kuntu nɪ jɛgɛ daa tɛrɛ ba na wɔ ni Zezi kwɛr-ywɛɲɛ kam da. Abam fra na maɲɪ ya jɪgi amɔ bɪna zanzan sɪ a ba a na abam tɪn, ²⁴ amɔ laan buɲɪ sɪ a ba maɲa kalɔ a na lagɪ a zaɲɪ a vu ɛsɪpanyɪ tɪn. Amɔ lagɪ sɪ a tɔgi abam te, sɪ a wanɪ a kɪ wɔpolo dɪ abam maɲa fɪnfɪtɪn, sɪ á laan wanɪ á

wəli-ni si a kwe cwəŋə a ke. ²⁵ Ku daari lele kuntu amu lagɪ a vu Zeruzalem mu, si a tuŋɪ a wəli Zezi nɔɔna balɔ na wɔ daani tin. ²⁶ Zezi kɔgɔ kum nɔɔna balɔ na wɔ Masɪdvanɪ dɪ Akayi tɪni dɪm ni tin mu me ba wobɔŋa ba la sɛbu, si ba ma wəli Zezi nɔɔna balɔ na wɔ Zeruzalem ni yi yinigə jɪgɪ-ba tin. ²⁷ Ku yi ba titɪ mu me ba wobɔŋa ba ki kuntu. Ku nan manɪ si ba wəli-ba kuntu don, beŋwaanɪ Zwifə bam ya manɪ ba kwe wəənu tɪlɔ Wɛ Jorona pɛ-ba tin mu ba cɛ dɪ dwi-gɛtiinə bam. Kuntu ŋwaanɪ dwi-gɛ tiinə bam manɪ si ba dɪ daa wəli Zwifə bam dɪ wəənu tɪlɔ na yi ba yɪra zənə nyɪm tin.

²⁸ Amu na ti titɔŋɪ dɪntɔ yi a kwe sɛbu kum maama a ki nɔɔna bam jɪŋa ni, amu laan wɔ tɔgɪ abam te, yi a daari a ke a vu ɛsɪpanyɪ. ²⁹ Amu nan ye ni, a na tu abam te, Zezi Kriɪ wɔ ki abam lanyɪranɪ ku ja gaali.

³⁰ A ko-biə-ba, amu nan lagɪ a loori abam dɪ Yuutu Zezi Kriɪ yɪrɪ ŋwaanɪ, dɪ sono kulɔ Wɛ Joro kum na pɛ dɪbam tin ŋwaanɪ, si á tɔgɪ á wəli-ni á taá tiini á loori Wɛ á pa-nɪ a titɔŋ-cɛera yam wɔni. ³¹ Looɪ-na Wɛ, si Dɪ jɔŋɪ-nɪ balɔ na wɔ Zude ni yi ba vɪn Zezi tin jɪŋa ni, si Dɪ daari Dɪ pa Zezi nɔɔna balɔ na wɔ Zeruzalem ni tin jɔŋɪ kulɔ amu na wɔ pa-ba tin dɪ wɔpolo. ³² Wɛ na sɛ, amu laan wɔ wanɪ a ba abam te dɪ wɔpolo, yi a di ywəəni dɪ abam. ³³ Bɪcari-zuru Tu Baŋa-Wɛ wɔ ta wɔ abam tee ni. Amina.

16

Pooli jɔɔni nɔɔna balɔ maama o na ye tin

¹ Amv nan lagı a brı abam dı ko-bu Feebe na yı wulv tın mv. Wuntu yı kaanı wulv na tıñı o wəli Zezi kəgə kulv na wv Sankrı nı tın mv.

² Abam nan mañı sı á joñ-o lanyıranı dı Yuutu wvm ɲwaanı, nı kv na mañı sı We nɔɔna taa kı te tın. Á taá wəl-o dı kulv maama o na lagı abam tee nı tın, beɲwaanı o tıttı dı zəni nɔɔna zanzan, kv na dwe didı dı amv dı.

³ Jɔɔnı-na Prisili dı Akwila á pa-nı. Bantv mv tɔgı dı amv yı dı tıñı dı pa Zezi Krisi. ⁴ Ba ya ge fun sı ba tı amv ɲwaanı. Amv nan kı-ba le, kv nan daı amv yıranı, kv yı dwi-geɲiɲə balv maama na tu ba se Zezi tın dı mv kı-ba le.

⁵ Jɔɔnı-na Zezi kəgə kulv na jeeri ba səñɔ kvm nı tın á pa-nı.

Jɔɔnı-na amv cilon-sono Yipayineti á pa-nı, wuntu mv yı wulv na de yigə o se Zezi Krisi Azi tıttı dım maama wvni tın.

⁶ Jɔɔnı-na Mari wulv na tiini o tıñı o pa abam tın dı.

⁷ Jɔɔnı-na amv dwi tiɲə Andronikusi dı Zuniyası. Bantv mv ya tɔgı ba wv pına digə nı dı amv. Ba yı balv na jıgı yıɲ-ɲvm Zezi tıttıɲna bam wvni, yı bantv se Zezi Krisi ba loori amv.

⁸ Jɔɔnı-na Ampiliatusi wulv na yı a cilon-sono dı Yuutu wvm ɲwaanı tın á pa-nı.

⁹ Jɔɔnı-na Yuriben wulv na tɔgı dı dıbam o tıñı Zezi Krisi tıttıɲa tın, dıdaanı amv cilon-sono Sıtakisi dı.

¹⁰ Jɔɔnı-na Apeeli wulv na brı nı o yı Zezi Krisi tıttıɲnv cıga cıga tın á pa-nı.

Jɔɔnɩ-na Arisobuli sɔŋɔ tiinə bam dɩ.

¹¹ Jɔɔnɩ-na amɔ dwi tu Erodiyɔn á pa-nɩ.

Jɔɔnɩ-na balɔ na yɩ Narisisi sɔŋɔ tiinə yɩ ba yɩ dí Yuutu wɔm nɔɔna tɩn á pa-nɩ.

¹² Jɔɔnɩ-na Trifeni dɩ Trifɔsɩ, bantɔ mɔ yɩ kaana balɔ na tiini ba tɔŋɩ dí Yuutu wɔm tɩtɔŋa yam tɩn.

Jɔɔnɩ-na a ko-bu-sono Pɛɛrsidi, wɔntɔ mɔ yɩ kaanɩ wɔlɔ dɩ na tiini o tɔŋɩ o pa dí Yuutu wɔm.

¹³ Jɔɔnɩ-na Rufusi wɔlɔ na yɩ dí Yuutu wɔm tɩntɔŋ-ŋɔm tɩn, dɩ o nu wɔlɔ na kɩ amɔ lanyɩranɩ nɩ o tɩtɩ bu te tɩn.

¹⁴ Jɔɔnɩ-na Asɩnkriti dɩ Filigon dɩ ɛrmesɩ dɩ Patrobasi dɩ ɛrmasɩ, dɩdaanɩ dí ko-biə balɔ maama na wɔ ba tee nɩ tɩn.

¹⁵ Jɔɔnɩ-na Filologi dɩ Zuli, dɩ Neere dɩ o nakɔ, dɩ Olimpa, dɩdaanɩ Wɛ nɔɔna balɔ maama na wɔ ba tee nɩ tɩn.

¹⁶ Á na jeeri daanɩ, sɩ á taá jɔɔnɩ daanɩ lanyɩranɩ dɩ sono dɩ wɔ-ponɔ. Zezi kɔɔɔ kum na wɔ je sɩlɔ maama nɩ tɩn dɩ jɔɔnɩ abam.

¹⁷ A ko-biə-ba, a nan loori abam sɩ á fɔɔɔ á cɩ á tɩtɩ dɩ balɔ na jaanɩ kampwara ba tui nɔɔna tɩtarɩ, yɩ ba paɩ ba tusi Wɛ cwəŋə wɔnɩ tɩn. Bantɔ mɔ jɩɔɔ zaasɩm dɩlɔ ba na brɩ abam tɩn ba yáala. Kuntɔ ŋwaanɩ ja-na á tɩtɩ dɩ ba. ¹⁸ Nɔɔna bam kuntɔ donɔ ba kɩ dí Yuutu Zezi Krisi na lagu kulɔ tɩn, ba tɔɔɔ ba tɩtɩ fra na zɔɔrɩ wəənu tɩlɔ tɩn mɔ. Ba yəni ba ŋɔɔnɩ bɩtar-ywe mɔ, yɩ ba ma ni-sɔŋɩ ba ma ganɩ balɔ na ba va ni tɩn ba pa ba wɔbɔŋa ləni. ¹⁹ Nɔɔna maama ye abam na tɔɔɔ Wɛ lanyɩranɩ te tɩn, kuntɔ mɔ paɩ amɔ tiini a jɩɔɔ

wɔpolo dɪ abam. Amɔ nan lagɪ sɪ abam taá jɪgɪ swan mɔ sɪ á taá kɪ kulɔ na lana tɪn, sɪ á daaru á taá ye á tɪtɪ sɪ lwarɪm yɪ cɔgɪ abam.

²⁰ Wɛ dɪlɔ na paɪ nɔɔna wɔ-zuru tɪn bá daanu Dɪ cɔgɪ sɔtaanɪdam, yɪ Dɪ laan pa á nɔ-dɪ dɪ á nɛ.

Dí Yuutu Zezi wó pa abam yu-yoŋo.

²¹ Timoti wɔlɔ na tɔgɪ dɪ amɔ o tɔŋɪ tɪn dɪ jɔɔnɪ abam. Amɔ dwi tiinə Lukiyusi dɪ Zazon dɪ Sosipateeri dɪ jɔɔnɪ abam.

²² Amɔ Terɪtiyusi mɔ pɔpɔnɪ Pooli ni-taanɪ dɪntɔ yɪ o pa abam, amɔ dɪ nan jɔɔnɪ abam dí Yuutu wɔm ŋwaanɪ.

²³ Gayusi wɔlɔ amɔ Pooli na zɔɔrɪ o sɔŋɔ nɪ yɪ Zezi kɔgɔ kɔm dɪ jeeri da tɪn jɔɔnɪ abam.

Erasɪtɪ wɔlɔ na yɪ tɪɔ kɔm sɛbu-tɪŋnu tɪn, dɪdaanɪ dí ko-bu Kwatusi dɪ jɔɔnɪ abam.

[²⁴ Dí Yuutu Zezi Krisi wó pa abam maama yu-yoŋo. Amina.]

Pooli na kɪ Wɛ le te o ma guri tɪn

²⁵ Dí kɪ Wɛ le, dɪntɔ dam dɪm mɔ paɪ á fɔgɪ á zɪgɪ lanyɪranɪ dɪ á na sɛ Dɪ kwɛr-ywɛŋə kalɔ amɔ na tɔɔlɪ Zezi Krisi ŋwaanɪ tɪn. Kɔntɔ mɔ abam laan tu á lwarɪ Wɛ cɪga kalɔ dɛɛn ya na sɛgɪ faŋa faŋa tɪn. ²⁶ Lele kɔntɔ Wɛ tɔgɪ Dɪ nijɔŋnə bam dɛɛn na pɔpɔnɪ wəɛnu tɪlɔ ba tɪŋɪ tɪn ŋwaanɪ mɔ, Dɪ pa Dɪ cɪga kam kɔntɔ ba ka lwarɪ jaja. Wɛ dɪlɔ na jɪgɪ ŋwɪa sɪ kɔ taa ve maŋa kalɔ na ba ti tɪn laan mɔ pɛ ni, sɪ lɔgɔ baŋa dwi maama na cwɛŋə ba lwarɪ Dɪ cɪga kam, sɪ ba daaru ba kɪ ba wɔ-dɪdɔba dɪ Dɪ ba sɛ Dɪ ni. ²⁷ Dɪntɔ yɪranɪ mɔ yɪ swan maama tu, yɪ Dɪ ba jɪgɪ dɔŋ. Dɪntɔ

mυ μαηι δι zule si ku taa ve maηa kalυ na ba ti
tin Zezi Krisi yiri ηwaanι. Amina.

Wε Tɔno dɪ kasum

Kasem (Kassem): Wε Tɔno dɪ kasum New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kasem)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

993cfae5-b100-5981-87e7-5a648d773cb9